

Juha Kananen & Tanja Tyvimaa

**Asuintalojen yhteiskäyttötilat ja kotitalouspalveluiden
käyttö**

Asumista ja hyvinvointia tukevat alueelliset palvelumallit
-hankkeen asukaskyselyn (2011) tuloksia

Tampereen teknillinen yliopisto. Rakennustekniikan laitos.
Rakennustuotanto ja -talous. Raportti 7
Tampere University of Technology. Department of Civil Engineering.
Construction Management and Economics. Report 7

Juha Kananen & Tanja Tyvimaa

Asuintalojen yhteiskäyttötilat ja kotitalouspalveluiden käyttö
Asumista ja hyvinvointia tukevat alueelliset palvelumallit -hankkeen
asukaskyselyn (2011) tuloksia

ISBN 978-952-15-2631-2
ISSN 1797-8904

Tampereen teknillinen yliopisto PL 527, 33101 TAMPERE http://www.tut.fi		TIIVISTELMÄ	
Tiedekunta Rakennetun ympäristön tiedekunta		Laitos Rakennustekniikan laitos	
Tekijä(t) Juha Kananen, Tanja Tyvimaa			
Julkaisun nimi Asuintalojen yhteiskäyttötilat ja kotitalouspalveluiden käyttö – Asumista ja hyvinvointia tukevat alueelliset palvelumallit -hankkeen asukaskyselyn (2011) tuloksia			
Tiivistelmä			
<p>Osana tutkimushanketta ”<i>Asumista ja hyvinvointia tukevat alueelliset palvelumallit – Verkostomaiset toimintamallit asuinalueiden palvelurakenteen kehittämisessä</i>” (ALMA) tehtiin asukaskysely, johon vastasi 807 henkeä. Osana kyselyä selvitettiin mitä yhteiskäyttötiloja vastaajilla oli käytössä nykyisessä talossa tai yhtiössä ja mitä yhteiskäyttötiloja he toivoisivat nykyisten lisäksi. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin kotitalouspalveluiden käyttöä, maksuhalukkuutta palveluista sekä kiinnostusta käyttää palveluja tulevaisuudessa.</p> <p>Kyselyyn vastanneella 807 henkilöllä oli usein käytössä yhtä useampia yhteiskäyttötiloja nykyisessä talossa tai yhtiössä. Yleisimpiä yhteiskäyttötiloja olivat piha-alue, jolla on puita ja kasveja, lukittava asuntokohtainen varasto, pysäköintialue, sauna, pesutupa ja pyykinkuivaustila. Kerrostaloissa asuvilla vastaajilla oli useammin käytössä lähes kaikkia kysytyjä yhteiskäyttötiloja. Osana kyselyä tiedusteltiin mitä asukkaille yhteisiä tiloja vastaajat haluaisivat taloon tai yhtiöön. Suosituin toivottu yhteiskäyttötila oli kokous-, kerho- tai askartelutila. Yhteisen tekemisen tilaa toivoivat useammin omistusasunnossa asuvat vastaajat, miehet sekä vastaajat, jotka asuivat taloudessa jossa oli lapsia. Kerrostaloissa asuvista itse omistamassa asunnossa asuvista 36 % ja vuokralla asuvista vastaajista 20 % toivoi käyttöön kerho-, kokous- tai askartelutilaa.</p> <p>Yhteiskäyttöiset saunat eivät olleet kovin suosittuja, vaikka merkittävä osa kerrostaloissa asuvista vastaajista oli täysin tai melko samaa mieltä väitteen ”asuntokohtaisista saunoista pitää luopua” kanssa. Vähäiset toiveet yhteiskäyttöisistä saunoista voivat johtua siitä, että suurella osalla vastaajista saattaa olla oma sauna käytössä nykyisessä asunnossa. Hieman yli puolet vastaajista oli sitä mieltä, että nykyiset asunnot eivät ole riittävän ympäristöystävällisiä. Kolme neljäsosaa vastaajista oli vähintään hieman samaa mieltä väitteen ”kodin tulee kaikkien ratkaisujen osalta olla ympäristöystävällinen” kanssa. Vastaajien ympäristöystävällisyys ei kuitenkaan näkynyt merkittävästi toiveena talo- tai yhtiökohtaisesta kierrätyspisteestä, jota toivoi noin 15 % kaikista vastaajista.</p> <p>Vastaajat käyttivät kotitalouspalveluja melko vähän. Yleisimmin käytettyjä kotitalouspalveluja olivat siivous ja kotiin toimitettavat lämpimät ateriat. Siivouspalvelua käyttivät useammin suurituloiset vastaajat. Tulojen vaikutus oli samankaltainen kaikkiin muihin paitsi hyvinvointi- ja terveyspalveluihin, joita vastaajat käyttivät yhtä paljon kaikissa tuloluokissa.</p> <p>Vastaajat olivat erittäin kiinnostuneita käyttämään kotitalouspalveluja tulevaisuudessa, noin kymmenen vuoden päästä. Myös maksuhalukkuus palveluista oli melko korkea, joten kyselyn perusteella voi olettaa, että kotitalouspalvelujen käyttö tulee lisääntymään seuraavina vuosina. Kotitalouspalveluja tarjoavilla yrityksillä on kuitenkin haasteita, sillä viidesosa vastaajista ei välttämättä uskalla päästää kotitalouspalvelujen tarjoajaa kotiinsa, 31 % vastaajista piti kotitalouspalveluja liian kalliina ja 29 % uskoi, että ihmiset eivät tiedä riittävästi kotiin tarjolla olevista palveluista. 80 % vastaajista haluaa tilata kotitalouspalvelut itse, kun 17 % haluaisi käyttää palveluasiahenkilöä, joka hoitaa palvelujen tilaamisen.</p>			
Avainsanat – asiasanat: Yhteiskäyttötila, kotitalouspalvelu, asuminen			
Julkaisupaikka Tampere	Kuukausi / Vuosi syyskuu 2011	Kieli Suomi	Sivumäärä 56
ISBN (painettu)	ISBN (elektroninen) 978-952-15-2631-2	ISSN (painettu) 1797-8904	ISSN (elektroninen) 1797-8904
Sarjan nimi Rakennustuotanto- ja talous		Osan numero tai raporttikoodi Raportti 7	
Painetun julkaisun jakelu TTY Rakennustuotanto ja -talous, puh. 03-3115 11			
Julkaisun WWW-osoite www.asli.fi			

SISÄLLYS

ALKUSANAT	5
1. YHTEISKÄYTTÖTILAT	7
1.1. Toiveita yhteiskäyttötiloista	9
1.2. Talouden koon vaikutus toiveisiin	13
1.3. Erot hallintamuotojen välillä	14
1.4. Sukupuolen vaikutus	17
1.5. Ikäryhmien väliset erot.....	18
1.6. Lapsiperheet	20
1.7. Viihtyvyys ja tyytyväisyys.....	21
1.8. Harrastusmahdollisuudet omassa talossa	26
2. KOTITALOUSPALVELUIDEN KÄYTTÖ	28
2.1. Maksuhalukkuus yleisesti	30
2.2. Palvelujen käyttö tuloluokittain.....	32
2.3. Lapsiperheiden palvelujen käyttö	33
2.4. Iän vaikutus palvelujen käyttöön.....	36
2.5. Palveluista asumismuodon mukaan	42
3. PALVELUJEN SISÄLTYTTÄMINEN VASTIKKEESEEN TAI VUOKRAAN	43
3.1. Liikuntapalvelut melko suosittuja	43
3.2. Kiinnostus ikäryhmittäin tarkasteltuna.....	43
4. ENNAKOITU PALVELUIDEN KÄYTTÖ KYMMENEN VUODEN PÄÄSTÄ	47
4.1. Siivous ja kodinkunnostus kiinnostavat eniten	47
4.2. Palvelujen käyttö tulevaisuudessa ikäluokittain.....	47
4.3. Lapsiperheet	49
4.4. Tulot	49
LIITETAULUKOT	51
LÄHTEET	54

ALKUSANAT

Tämä raportti perustuu asukaskyselyyn, joka toteutettiin alkuvuodesta 2011 osana *Asumista ja hyvinvointia tukevat alueelliset palvelumallit – Verkostomaiset toimintamallit asuinalueiden palvelurakenteen kehittämisessä (ALMA)* – tutkimushanketta. ALMA -tutkimuksen tarkoituksena on synnyttää uutta asumisen ja hyvinvoinnin palveluliiketoimintaa sekä luoda edellytyksiä asuinalueiden palvelurakenteen eheyttämiseksi ja rikastuttamiselle.

Kysely toteutettiin Internet-kyselynä ja sitä mainostettiin yhteistyökumppaneiden kautta sekä joillakin Internetin keskustelupalstoilla. Yhteensä vastauksia saatiin 807 kappaletta. Kaikissa vastauslomakkeissa ei kuitenkaan ollut vastattu kaikkiin kysymyksiin ja tästä syystä joidenkin kysymysten vastausmäärä on pienempi kuin kokonaisvastausmäärä.

ALMA -tutkimuksen tutkimusosapuolet ovat Tampereen teknillinen yliopisto ja Aalto-yliopisto. Tutkimuksen rahoittajia ovat Tekes, Tampereen teknillinen yliopisto, Aalto-yliopisto, Suomen aluerakennuttaja Oy, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, ISS Palvelut Oy, Realia Isännöinti Oy, SATO Oy, Järvenpään Mestariasunnot Oy, Asokodit Oy.

Tämä raportti liittyy toiseen samaan aikaan samasta aineistosta tehtyyn raporttiin *Suomalaisten asunnon hankinta ja asumisviihtyvyys (Tyvimaa & Kananen, 2011)*. Raportit keskittyvät kyselyn eri osa-alueisiin, mutta tukevat toisiaan.

Tampereella 29.8.2011

Juha Kananen

1. YHTEISKÄYTTÖTILAT

ALMA- asukaskyselyssä kysyttiin, mitä yhteiskäyttötiloja vastaajilla oli käytössä nykyisessä asuintalossa tai yhtiössä ja mitä yhteiskäyttötiloja he toivoisivat talossa tai yhtiössä olevan. Yhteiskäyttötilat ovat talossa tai taloyhtiössä olevia tiloja, jotka ovat kaikkien asukkaiden yhteisessä käytössä. Tyypillisiä yhteiskäyttötiloja ovat muun muassa taloyhtiön sauna ja pyörävarastot.

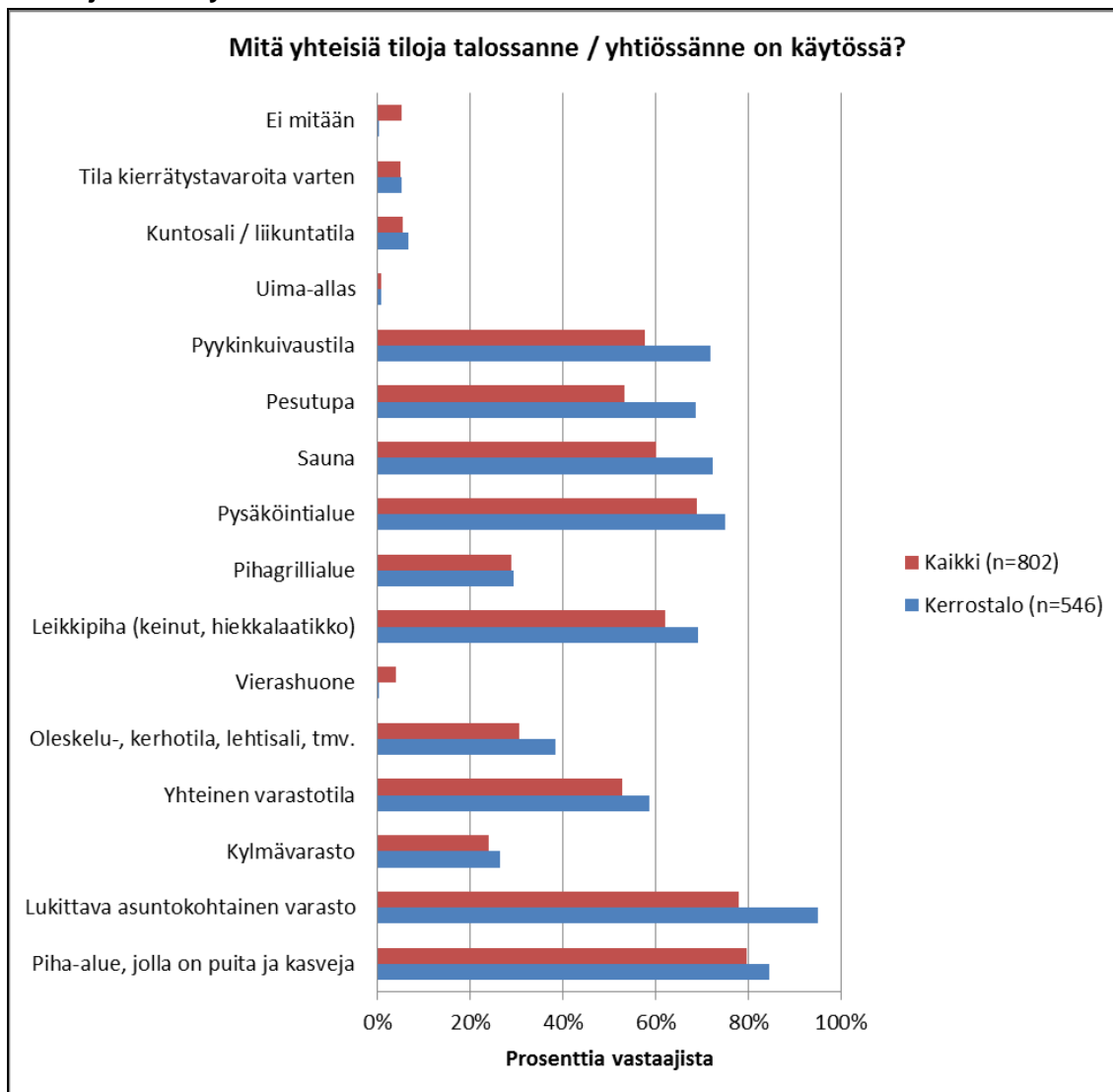
Olemassa olevista yhteiskäyttötiloista vastaajille annettiin 17 kohdan lista, josta he saivat valita tilat, joita heillä oli käytössä nykyisessä talossa tai yhtiössä. Yleisimpiä yhteisessä käytössä olevia tiloja olivat piha-alue, jolla on puita ja kasveja (79,4 %), lukittava asuntokohtainen varasto (77,4 %) ja pysäköintialue (68,4 %).

Kerrostaloissa asuvilla oli omakoti- ja rivitaloasujia useammin käytössä erilaisia yhteiskäyttötiloja. Tässä raportissa kerrostaloasujilla tarkoitetaan myös luhti- ja pienkerrostaloissa asuvia henkilöitä. Kerrostaloissa asuvista vastaajista lukittava asuntokohtainen varasto oli käytössä peräti 95,1 %:lla, piha, jolla oli puita ja kasveja 84,4 %:lla, pyykinkuivaustila, sauna sekä pysäköintialue olivat käytössä vähintään 70,0 %:lla kerrostaloissa asuvista vastaajista.

Kyselyyn vastasi yhteensä 807 henkilöä, joista 546 asui kerrostaloissa. Jatkossa toiveita yhteiskäyttötiloista on tutkittu lähinnä kerrostaloissa asuvien mielipiteiden pohjalta, sillä tämä ryhmä muodostaa luonnollisimman tarkasteltavan kokonaisuuden. Kerrostaloasujien toiveita on esitetty jaettuna muun muassa asunnon omistuksen, koon ja hallintamuodon sekä vastaajien iän mukaan.

Kaaviossa 1.1 on esitetty kaikkien kyselyyn vastanneiden ja kerrostaloissa asuvien vastaajien nykyisin käytössä olevat yhteiskäyttötilat.

Kaavio 1.1 Vastaajien nykyiset yhteiskäyttötilat, lähes kaikilla kerrostaloissa asuvilla vastaajilla on käytössä lukittava asuntokohtainen varasto

Kuten kaavio osoittaa, suomalaisilla on usein käytössä useampia yhteiskäyttötiloja. Näin ollen niillä on merkittävä rooli suomalaisten asumisessa. Hyvin suunnitelluilla yhteiskäyttötiloilla saattaisi ainakin osittain voida ratkaista asumiseen liittyviä ongelmia.

Pääkaupunkiseudulla uusien asuntojen hinta on tilastokeskuksen huhti-kesäkuun 2011 selvityksen mukaan 4 475 euroa neliöltä, kun muualla Suomessa vastaava hinta on 2 775 euroa neliöltä (SVT Asuntojen hinnat, 2011). Asumisen kalleus pääkaupunkiseudulla voi johtaa työvoiman saatavuuden heikkenemiseen matalapalkka-aloilla jo pelkästään siitä syystä, että pienipalkkaisilla ei ole varaa asumiseen. Jo nyt on nähtävissä, että korkeat asumisen kustannukset vaikeuttavat työvoiman saantia etenkin palveluammatteihin (Mäkinen et al, 2011. s.27).

Pienten asuntojen saatavuuteen vaikuttaa suomalaisten asumisrakenteen voimakas muutos. Yhden hengen talouksien lukumäärä on Suomessa kasvanut vuoden 1990 -luvun noin 650 000 taloudesta nykyiseen noin 1 040 000 talouteen. Samaan aikaan

kahden hengen kotitalouksien määrä on kasvanut noin 600 000:sta nykyiseen noin 840 000:een ja yli kolmen hengen kotitalouksien määrä on vähentynyt. Vuonna 1990 kotitalouksien keskipaino oli 2,42 henkeä, kun nykyisin kotitalouksissa asuu keskimäärin 2,07 henkeä. Trendi on ollut tasaisesti laskeva 1960-luvulta asti, jolloin kotitalouksien keskipaino oli 3,34 henkeä (SVT Asunnot ja asuinolot, 2011). Nykyinen, yksinasuvien suuri määrä, ei ole ainakaan toistaiseksi merkittävästi vaikuttanut yhteiskäyttötilojen rakennuttamiseen.

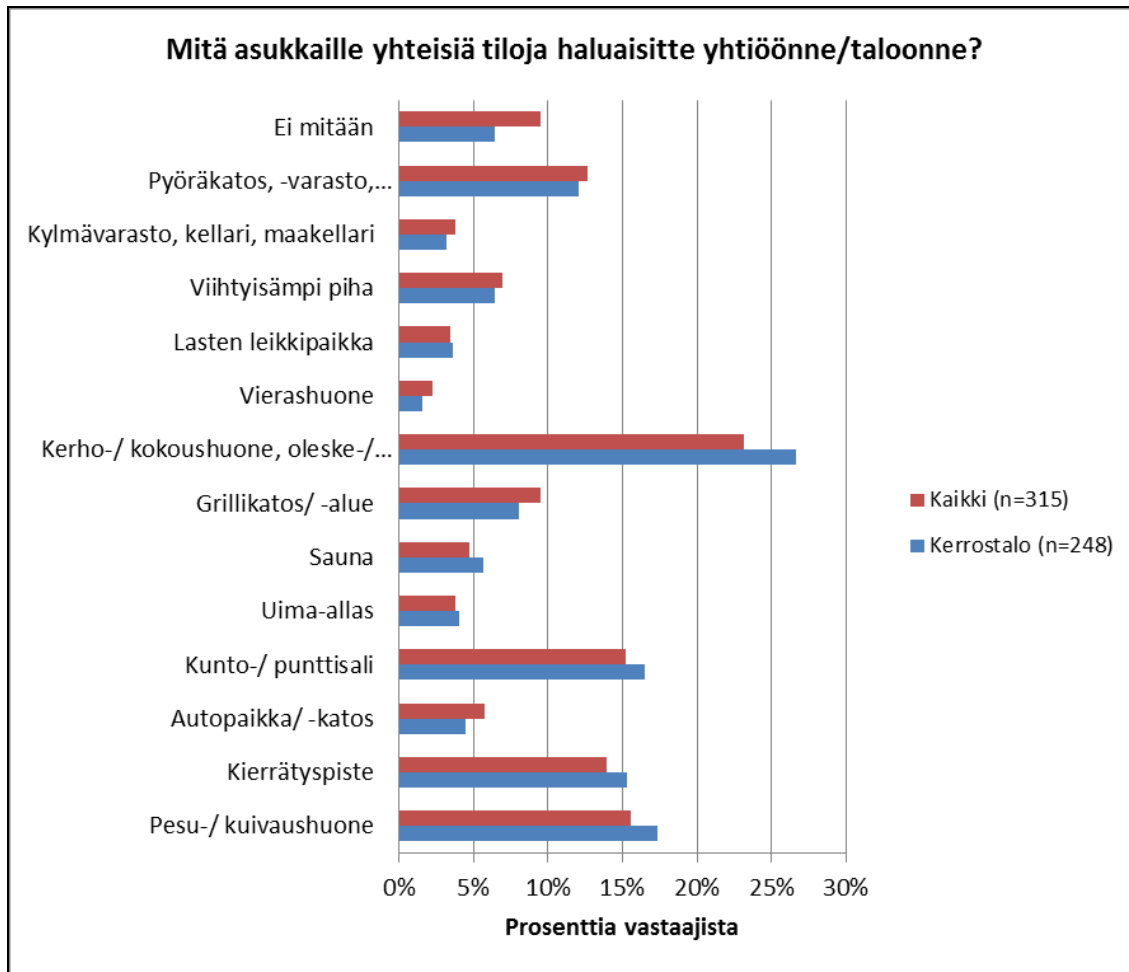
Hyvin suunnitellut yhteiskäyttötilat saattaisivat mahdollistaa pienempien asuntojen rakennuttamisen alueille, joilla on pulaa työtekijöistä. Pienempien asuntojen yhteiskunnallisena etuna olisi ainakin tiivistyvä yhdyskuntarakenne, asuntojen vähenevä energian tarve sekä matalamman hankintahinnan vaikutukset työvoiman liikkuvuuteen.

1.1. Toiveita yhteiskäyttötiloista

Kuten olemassa olevissa yhteiskäyttötiloissa myös asukkaiden toiveissa niihin liittyen oli eroja asuntotyypeittäin. Omakotitaloissa asuneet eivät toivoneet läheskään yhtä usein yhteisiä tiloja käyttöönsä kuin kerrostaloissa asuvat. Luhti- ja pienkerrostaloissa asuvien vastauksia tuli vain joitain kymmeniä, joten niiden erillinen analysointi ei ole tarpeen. Luhti- ja pienkerrostaloissa asuvat on tässä raportissa sisällytetty kerrostaloissa asuvien lukuihin. Kerrostaloasujat toivoivat lähes kaikkia kategorisoituja yhteiskäyttötiloja useammin käyttöönsä kuin kaikki vastaajat yhteensä.

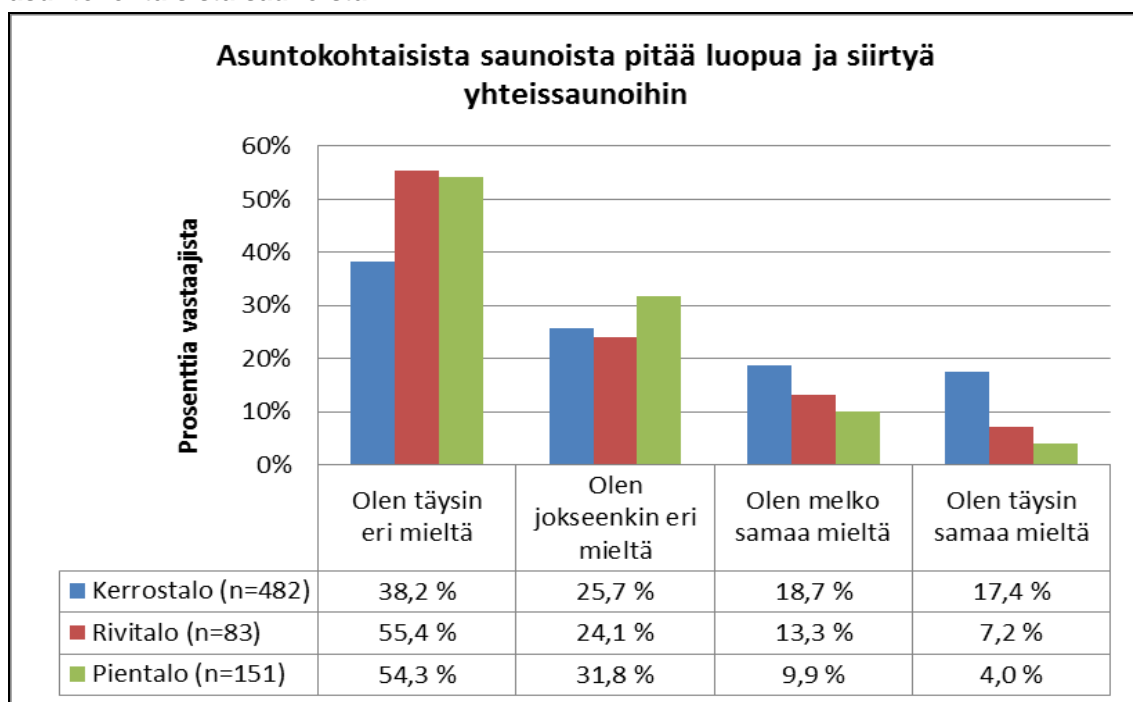
Tutkimuksessa kysyttiin mitä asukkaille yhteisiä tiloja vastaajat haluaisivat nykyisessä talossa tai yhtiössä olevan. Vastaajille ei annettu valmiita vastausvaihtoehtoja, vaan vastaukset tuli jättää avoimeen tekstikenttään. 315 vastaajaa 807:stä ilmoitti haluavansa ainakin joitain uusia yhteiskäyttötiloja nykyiseen taloon tai yhtiöön. Näistä 315 vastaajasta 248 asui kerrostalossa. Kaikki vastaukset jaettiin seuraavan kuvaajan mukaisesti 14 eri kategoriaan. Halutuimpia yhteiskäyttötiloja olivat kerho-, askartelu- ja kokoustilat. Myös kunto- ja punttisali, varastotilat sekä pyykinpesu- ja kuivaushuoneet olivat melko haluttuja yhteiskäyttötiloja. Kuvaajan luvut ovat prosentteja kaikista kysymykseen vastanneesta 315 henkilöstä. Osa vastaajista toivoi useampaa kuin yhtä yhteiskäyttötilaa, joten kaikkien vastausten yhteenlaskettu osuus ylittää 100 %.

Kaavio 1.2 Toiveita yhteiskäyttötiloista asumismuodon mukaan

Sauna ei ollut kovin toivottu yhteiskäyttötila, sillä vain noin 5 % kaikista vastaajista toivoi yhteiskäyttöistä saunaa. Asuntokohtaiset saunatkaan eivät olleet kovin suosittuja, sillä lähes 30 % kaikista vastaajista oli vähintäänkin melko samaa mieltä väitteen "asuntokohtaisista saunoista pitää luopua ja siirtyä yhteissaunoihin" kanssa. Kerrostaloasujista jopa 35,9 % oli melko tai täysin samaa mieltä, että asuntokohtaisista saunoista pitää luopua. Sauna saattoi olla vähän toivottu yhteiskäyttötila myös siitä yksinkertaisesta syystä, että valtaosalla vastaajista oli todennäköisesti käytössä asuntokohtainen sauna.

Kaavio 1.3 Kolmasosa kerrostaloissa asuvista vastaajista olisi valmis luopumaan asuntokohtaisista saunoista

Seuraavassa on ristiintaulukoitu niiden 315 henkilön, jotka toivoivat vähintään yhtä yhteiskäyttötilaa käyttönsä, toiveita olemassa oleviin yhteiskäyttötiloihin. Jonkinlaista kerho-, kokous- tai askartelutilaa toivoo 26,2 % niistä kyselyyn vastanneista henkilöistä, joilla ei ole tämántapaista yhteiskäyttötilaa käytössä nykyisessä talossaan. Merkillepantavaa on myös, että 15,5 % niistä vastaajista, joilla on käytössään nykyisessä talossa tai yhtiössä jonkinlainen yhteisen tekemisen tila, toivoi lisää tilaa tai hieman erilaisia yhteisen tekemisen tiloja. Pesutupaa toivoi 28,5 % niistä vastaajista, joilla ei ole käytössä yhteistä pyykinpesu- tai kuivaushuonetta. Kierrätyspistettä omaan taloon tai yhtiöön toivoo 14,1 % niistä vastaajista, joilla ei ole nykyisin käytössä kierrätystilaa. Kuntosalia sen sijaan toivoi 16,0 % niistä vastaajista, joilla ei nykyisessä talossa ole jonkinlaista kuntosalia tai liikuntatilaa. Taulukkojen vaakarivit kuvaavat onko vastaajalla tällä hetkellä käytössä kyseinen yhteiskäyttötila ja pystysarakkeet vastaavasti kuinka moni vastaaja toivoi kyseistä yhteiskäyttötilaa käyttöönsä.

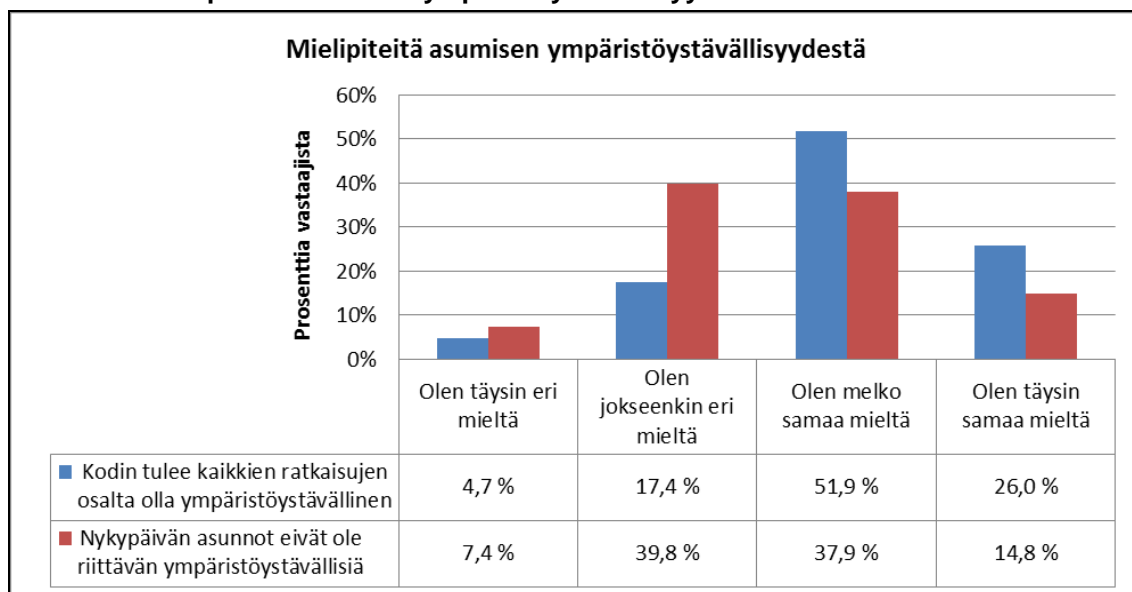
Taulukko 1.1 Ristiintaulukointeja olemassa olevista ja toivotuista yhteiskäyttötiloista

		Kerho-/ kokoushuone, askartelutila		Yhteensä
		Ei toivo	Toivoo	
Oleskelutila, kerhotila, lehtisali tmv.	Ei ole	166	59	225
	On	76	14	90
Yhteensä		242	73	315
		Pesu-/kuivaushuone		
		Ei toivo	Toivoo	
Pesutupa	Ei ole	108	43	151
	On	158	6	164
Yhteensä		266	49	315
		Pesu-/kuivaushuone		
		Ei toivo	Toivoo	
Pyykinkuivaustila	Ei ole	92	26	118
	On	174	23	197
Yhteensä		266	49	315
		Kierrätyspiste		
		Ei toivo	Toivoo	
Tila kierrätystavaroita varten	Ei ole	255	42	297
	On	16	2	18
Yhteensä		271	44	315
		Kunto-/punnittisali		
		Ei toivo	Toivoo	
Kuntosali/liikuntatila	Ei ole	251	48	299
	On	16	0	16
Yhteensä		267	48	315

Vierashuone (3,8 %) ja uima-allas (0,7 %) olivat yhteiskäytössä vain harvalla kyselyyn vastanneella henkilöllä. Tästä huolimatta ne olivat myös vähiten toivottuja yhteiskäyttötiloja. Myös leikkiä tilaa toivottiin todella harvoin, sillä vain 9 kerrostaloasujaa 248:sta toivoi nykyiseen taloon parempia leikkiä tiloja lapsille.

Toiveet kierrätyspisteistä ovat melko vähäisiä ottaen huomioon, että vain harvalla kyselyyn vastanneesta oli mahdollisuus viedä kierrätystavarat oman talon tai yhtiön kierrätyspisteeseen. Vastajat vaikuttivat kuitenkin melko ympäristötietoisilta, sillä kaikista vastaajista yli puolet olivat ainakin jokseenkin samaa mieltä väitteen ”nykypäivän asunnot eivät ole riittävän ympäristöystävällisiä” kanssa. Iällä ei ollut suurta merkitystä näkemyksestä asuntojen ympäristöystävällisyydestä. Kyselyssä kysyttiin myös mielipidettä väitteeseen ”kodin tulee kaikkien ratkaisujen osalta olla ympäristöystävällinen”. Tämän väitteen kanssa 77,9 % vastaajista ilmoitti olevansa joko melko tai täysin samaa mieltä.

Kaavio 1.4 Mielenpitoja asumisen ympäristöystävällisyydestä

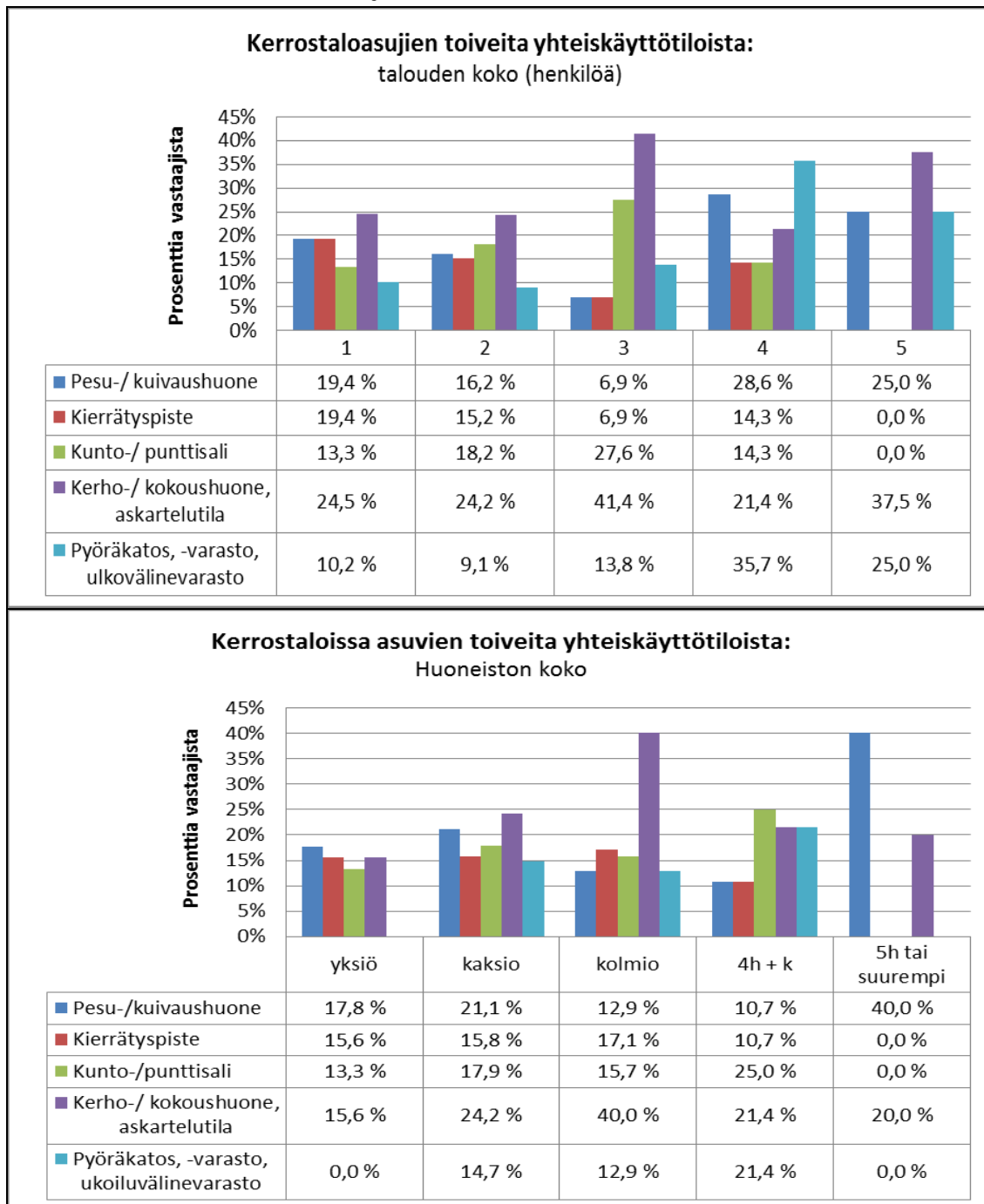
1.2. Talouden koon vaikutus toiveisiin

Kerrostalossa asuvat 248 henkeä, jotka toivoivat ainakin yhtä yhteiskäyttötilaa käyttöönsä, asuivat seuraavan kokoisissa talouksissa.

- yhden hengen taloudessa 98
- kahden hengen taloudessa 99
- kolmen hengen taloudessa 29
- neljän hengen taloudessa 14
- viiden hengen taloudessa 8

Talouden koko vaikutti kerrostaloasujien toiveisiin yhteiskäyttötiloista. Toive yhteisestä varastotilasta ja kerho- tai kokoustilasta kasvaa talouden koon kasvaessa, joskin yli kolmen hengen talouksista vastauksia tuli melko vähän. Kaikkein useimmin kerho- tai kokoustilaa toivoivat käyttöönsä kolmen hengen taloudessa asuvat henkilöt, joista jopa yli 40 % toivoi tällaista yhteiskäyttötilaa. Asuntojen koko vaikutti toiveisiin vastaavasti sillä kolmioissa asuvista vastaajista 40,0 % toivoi käyttöönsä yhteistä kerho-, kokous- tai askartelutilaa. Viiden tai useamman huoneen asunnossa asui vain viisi yhteiskäyttötilaa toivonutta vastaajaa. Toive kierrätyspisteestä vähenee talouden koon kasvaessa. Yhden hengen taloudessa asuvista vastaajista lähes 20 % toivoo taloon tai yhtiöön kierrätyspistettä, kun yli kolmen hengen talouksissa kierrätyspistettä toivoo enää noin 5 % vastaajista. Suurissa neljän ja viiden hengen talouksissa asuvat vastaajat toivoivat taloonsa tai yhtiöönsä usein arkea helpottavia tiloja, kuten lisää varastotilaa tai pyykinpesu- tai kuivaushuonetta. Viiden hengen talouksissa asuvista yksikään vastanneista ei toivonut taloon tai yhtiöön kierrätyspistettä tai kuntosalia.

Kaavio 1.5 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista vastaajien taloudessa asuvien henkilöiden lukumäärän ja huoneiston koon mukaan

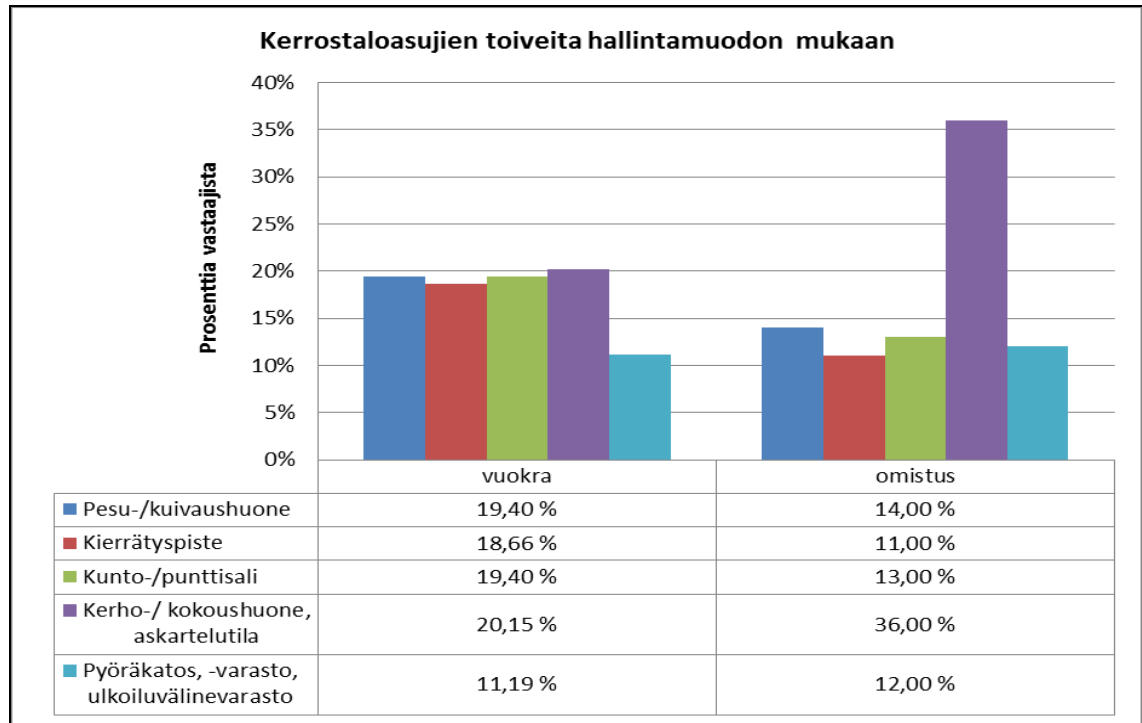

1.3. Erot hallintamuotojen välillä

Kerrostaloissa asuvat itse asuntonsa omistavat asukkaat toivoivat taloonsa huomattavasti useammin jonkinlaista kerho-, kokoontumis- tai askartelutilaa verrattuna vuokralla asuviin. Niistä 248 kerrostalossa asuvasta vastaajasta, jotka toivoivat käyttöönsä ainakin yhtä yhteiskäyttötilaa, 134 asui vuokralla, 100 omistusasunnossa, 11 asumisoikeusasunnossa ja kolme ei ilmoittanut hallintamuotoa. Omistusasujista 36,0 % ja vuokralaisista 20,2 % toivoi käyttöön kerho-, kokous- tai askartelutilaa.

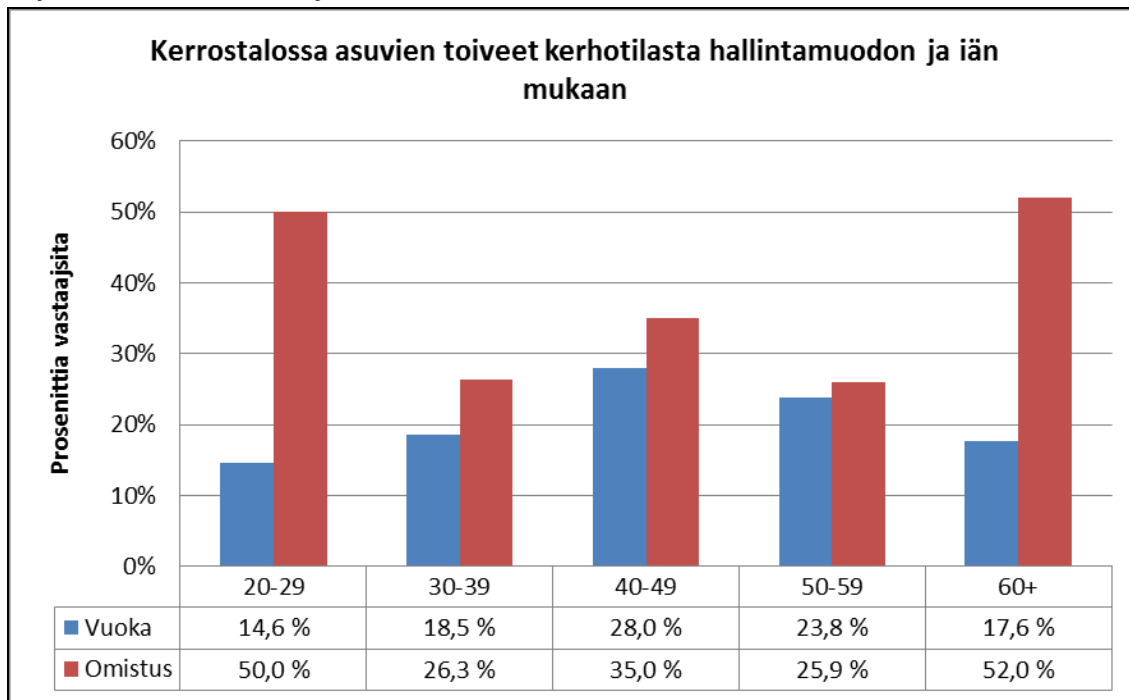
Vuokralla asuvat toivoivat hieman useammin käyttöönsä pesu- tai kuivaushuonetta, kierrätyspistettä ja kunto- tai punttisalia.

Kaavio 1.6 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista asunnon hallintamuodon mukaan

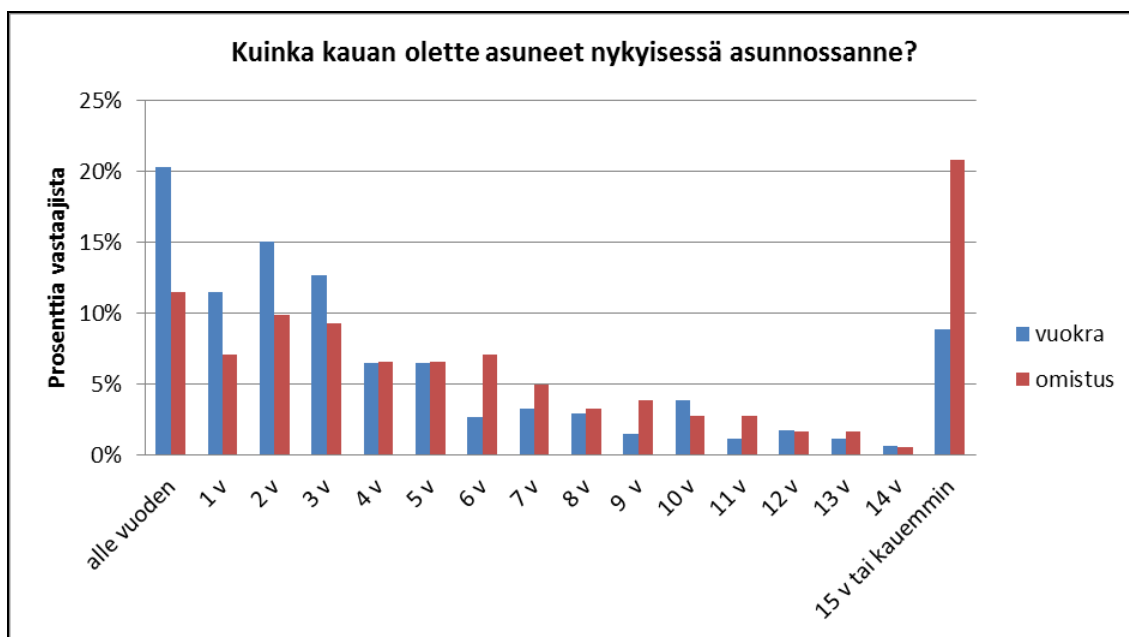
Kaavion 1.6 toiveet kerho-, kokous- tai askartelutilasta on seuraavassa jaettu edelleen ikäryhmittäin. Toiveissa on hieman hajontaa eri ikäryhmissä, mutta silmiinpistävää on omistusasunnoissa asuvien huomattavasti suuremmat toiveet kerho-, kokous- tai askartelutilasta kaikissa ikäryhmissä. Erityisesti alle 30- ja yli 60-vuotiaat erottuvat tässä tarkastelussa, sillä molemmista ikäryhmistä itse omistamissa kerrostaloasunnoissa asuvista jopa 50,0 % ilmoitti haluavansa käyttöönsä kerho-, kokoontumis- tai askartelutilaa. Tarkastelluista 248 henkilöstä vain kahdeksan alle kolmekymmentävuotiaasta omisti asuntonsa itse. Yli kuusikymmentävuotiaita vastaajia oli yhteensä 42. Kyselyn perusteella voi olettaa, että ikääntyville tarkoitettuihin asuintaloihin rakennettavilla yhteisen tekemisen tiloilla on myös kysyntää.

Kaavio 1.7 Omistusasujat toivovat yhteistä kerho-, kokous- tai askartelutilaa useammin käyttöönsä kaikissa ikäryhmissä

Omistusasunnoissa asuvien selvästi suuremmasta toiveiden määrästä kerho-, kokous- tai askartelutilaa kohtaan on vaikea tehdä johtopäätöksiä. Omistusasujat ainakin sitoutuvat asuntoonsa keskimäärin pidemmäksi aikaa kuin vuokralla asuvat, jolloin halu erilaisille yhteisen tekemisen tiloille naapurustossa saattaa kasvaa.

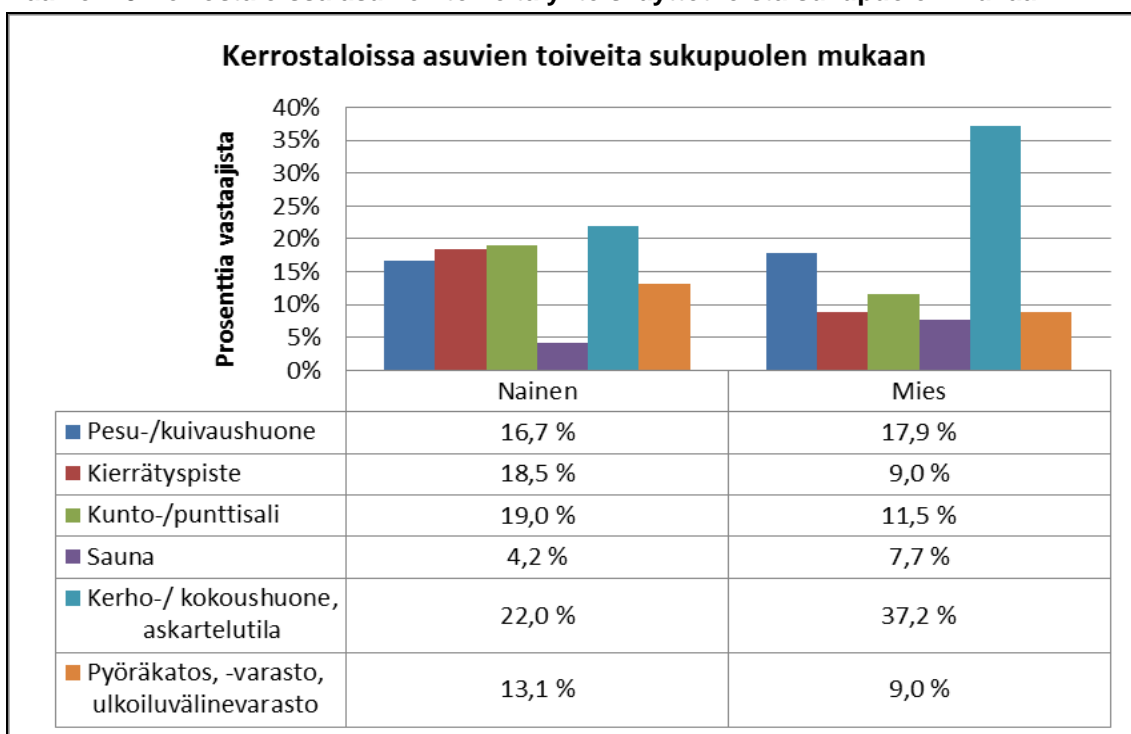
Kaavio 1.8 kerrostaloissa asuvien vastaajien asuinvuodet nykyisessä asunnossa hallintamuodon mukaan

1.4. Sukupuolen vaikutus

Sukupuoli vaikutti toiveisiin yhteiskäyttötiloista melko paljon. Kerrostaloissa asuvista miehistä 37,2 % toivoi käyttönsä kerho-, kokous- tai askartelutilaa, kun naisista samaa tilaa toivoi 22,0 %. Vaikka sauna ei ollut kovin suosittu yhteiskäyttötila, niin ero miesten ja naisten välillä on kuitenkin merkittävä, sillä miehet toivoivat lähes kaksi kertaa useammin yhteistä saunaa kuin naiset (7,7 % / 4,2 %). Naiset toivoivat miehiä huomattavasti useammin tilaa kierrätystavaroille, sillä naisista kierrätystilaa toivoi 18,5 % ja miehistä vain 9,0 %. Ainakin yhtä uutta yhteiskäyttötilaa toivoi 78 miestä ja 168 naista.

Kaavio 1.9 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista sukupuolen mukaan

Miesten toiveet kerho-, kokous- tai askartelutilasta ovat merkittäviä, sillä useampi kuin joka kolmas kysymykseen vastannut mies toivoi tällaista yhteiskäyttötilaa käyttönsä. Miehet toivovat kaikissa kategorisoiduissa ikäryhmässä jonkinlaista kerho-, askartelu- tai kokoustilaa useammin kuin kaikki naiset yhteensä. Miesten toiveet kerho-, kokous- tai askartelutilasta on koottu oheiseen taulukkoon ikäryhmittäin.

Taulukko 1.2 miesten toiveet kerho-, kokous tai askartelutilasta ikäryhmittäin

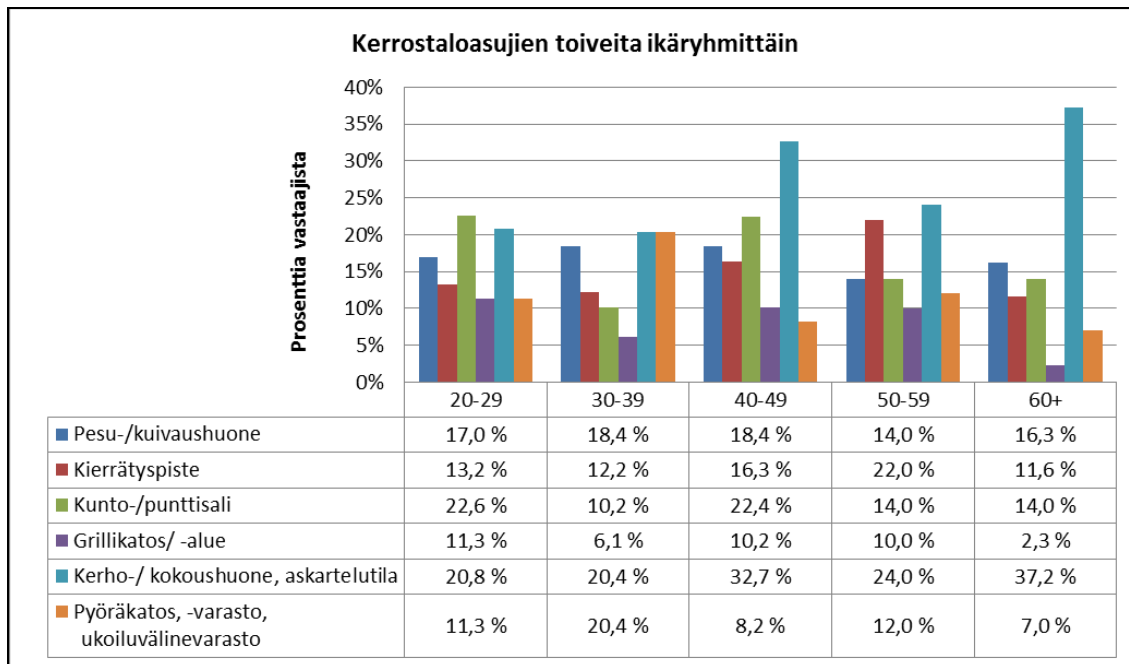
Ikä	Ei toivo	Toivoo	Yhteensä	% Toivoo
20–29	16	5	21	23,81 %
30–39	13	4	17	23,53 %
40–49	4	7	11	63,64 %
50–59	8	4	12	33,33 %
60+	8	9	17	52,94 %
Yhteensä	49	29	78	37,18 %

1.5. Ikäryhmien väliset erot

Suurin osa vastaajista (23,3 %) kuului 40–49 vuotiaisiin. Vastaajien ikäjakauma ei aivan vastaa väestön ikärakennetta, sillä kyselyyn vastanneista vain 14,7 % oli iältään yli 60-vuotiaita, kun heidän osuus koko väestöstä on 25,0 %. Yli kuusikymmentävuotiaiden väestörakennetta pienempään vastausprosenttiin on voinut vaikuttaa kyselyn toteuttaminen Internetissä. Alle 20-vuotiailta tuli vain muutama vastaus.

Kyselyn mukaan yli 60-vuotiaat toivovat usein yhteistilaa, jossa voi esimerkiksi lukea tai askarrella. Muissa toiveissa iällä ei ollut yhtä suurta merkitystä vastausten jakaantumiseen, eikä nuorten ja vanhimpien vastauksissa ollut merkittäviä eroja. Ainoastaan toive grillipaikasta näyttää vähenevän hieman iän myötä. 50–59-vuotiaat toivovat kierrätyspistettä hieman muita enemmän. 30–39-vuotiaat toivoivat hieman muita ikäryhmiä useammin varastotilaa vaunuille, polkupyörille ja muille ulkoiluvälineille. Tässä ikäryhmässä kaikki vastaajat huomioiden lähes puolella eli 71 vastaajalla 167:stä oli alle kouluikäisiä lapsia.

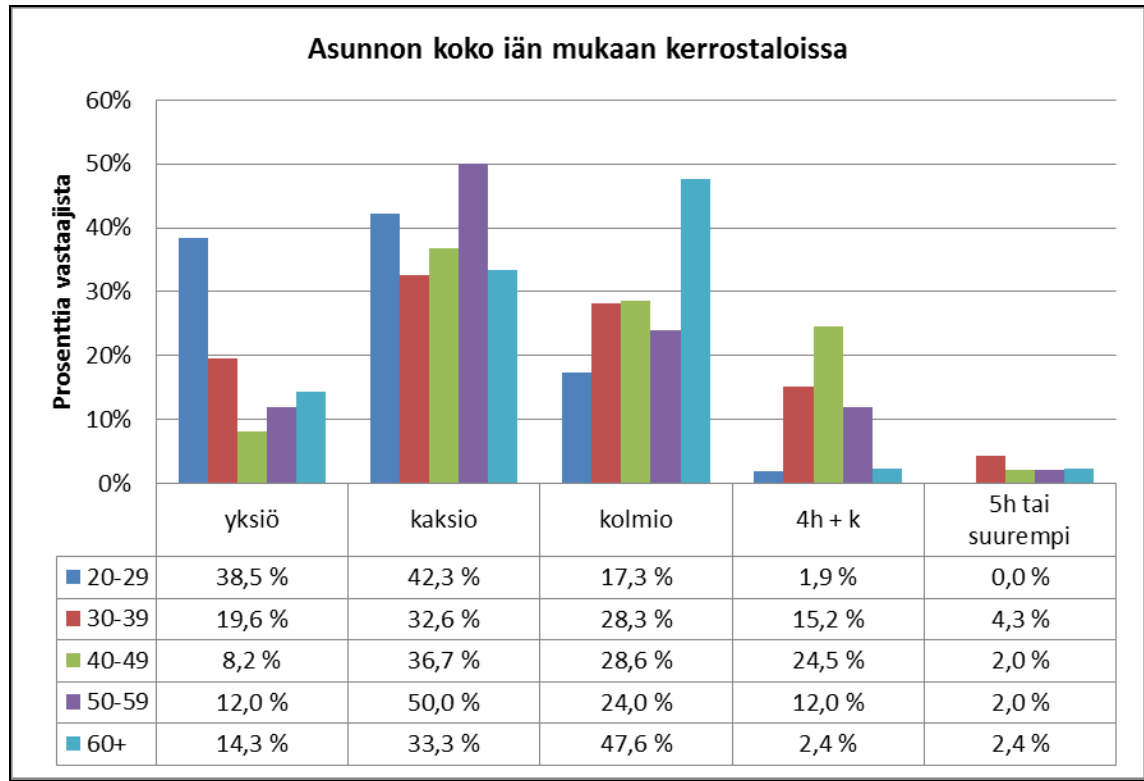
Kaavio 1.10 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista ikäryhmittäin

lääkkäiden vastaajien toiveet yhteisestä kerho-, askartelu- tai kokoustilasta ovat mielenkiintoisia, sillä vanhemmat asuivat myös huomattavasti väljemmin kuin nuoret. Yli 60-vuotiaista vastaajista 55 % asui kolmiossa tai isommassa asunnossa, vaikka yli kuusikymmenvuotiaista 46 % asui yksin ja 52 % kahden hengen taloudessa. Nuorimmassa vastaajaryhmässä 20–29-vuotiaissa talouden koot olivat pieniä, 42 % yksin asuvia ja 42 % kahden hengen talouksia. Tässä vastaajaryhmässä myös asunnot olivat pieniä, sillä 83 % vastaajista asui yksiossa tai kaksiossa. Tämän perusteella voi

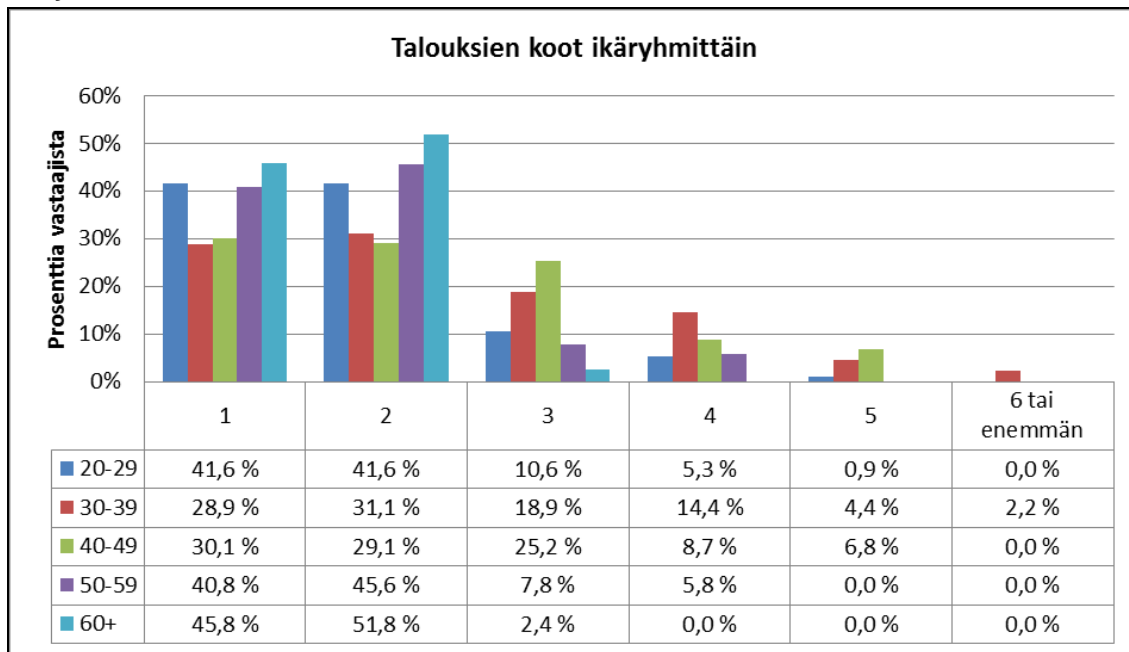
olettaa, että iäkkäät toivovat yhteiskäyttötiloja, jotta siellä voisi tavata ihmisiä, kun taas nuoremmat toivovat tilaa useammin tilan puutteen vuoksi.

Kaavio 1.11 Vastaaajien asuntojen koot ikäryhmittäin

Tilastokeskuksen selvityksen mukaan vuonna 2007 alle 25-vuotiaista 41 % asui yksiössä ja 40% kaksioissa. Keski-ikäisistä (45-54-vuotiaat) 23 % asui kolmiossa, 23 5 nelikossa ja 26 % vähintään viiden huoneen ja keittiön asunnossa. Yli 75-vuotiailla asunnot olivat jälleen pienempiä: yksiöt 12 %, kaksiot 42% ja kolmiot (27 %) (Junto, 2007).

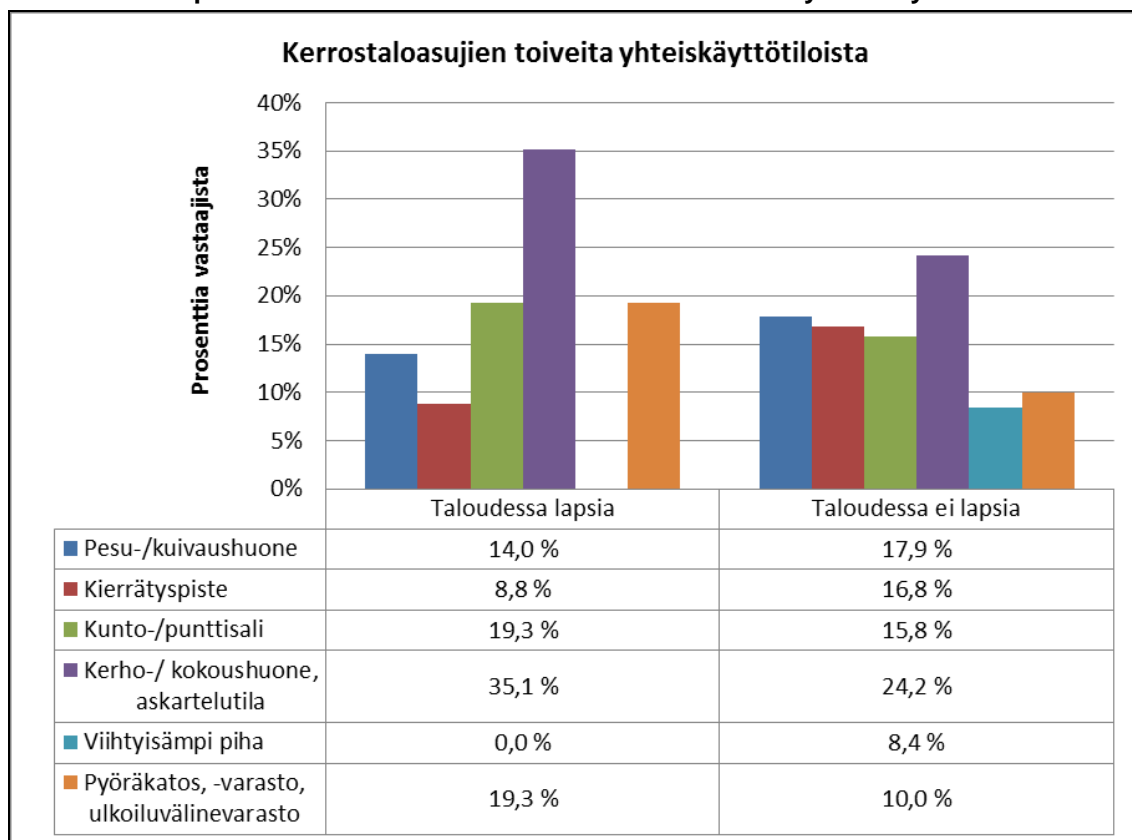
Kaavio 1.12 Kerrostaloissa asuvien vastaajien taloudessa asuvien henkilöiden lukumäärä ikäryhmittäin

1.6. Lapsiperheet

Seuraavassa taulukossa on esitetty kerrostaloasujien toiveita liittyen yhteiskäyttötiloihin jaoteltuna talouksiin sen mukaan onko heillä lapsia. Taloudet, joissa on lapsia toivovat käyttöönsä useammin kerhotilaa sekä varastotilaa polkupyörille ja vaunuille. Taloudet, joissa on lapsia, ovat tyytyväisiä piha-alueisiin, sillä yksikään 122 vastaajasta ei toivonut viihtyisämpää pihaa. Vastaavasti 4,2 % (16 /190) vastaajaa talouksista, joissa ei ollut lapsia, toivoi viihtyisämpää piha-aluetta. Myös leikkipaikkoihin oltiin tyytyväisiä, sillä talouksista, joissa oli lapsia vain 3,3 % toivoi nykyiseen taloon tai yhtiöön parempia lasten leikkitiloja. Vastaajat talouksista, joissa ei ole lapsia toivoivat huomattavasti useammin taloon tai yhtiöön kierrätyspistettä. Yhteiskäyttötilaa toivoneista kerrostaloissa asuvista vastaajista 57 asui taloudessa, jossa on lapsia ja 190 vastaajaa taloudessa, jossa ei ole lapsia.

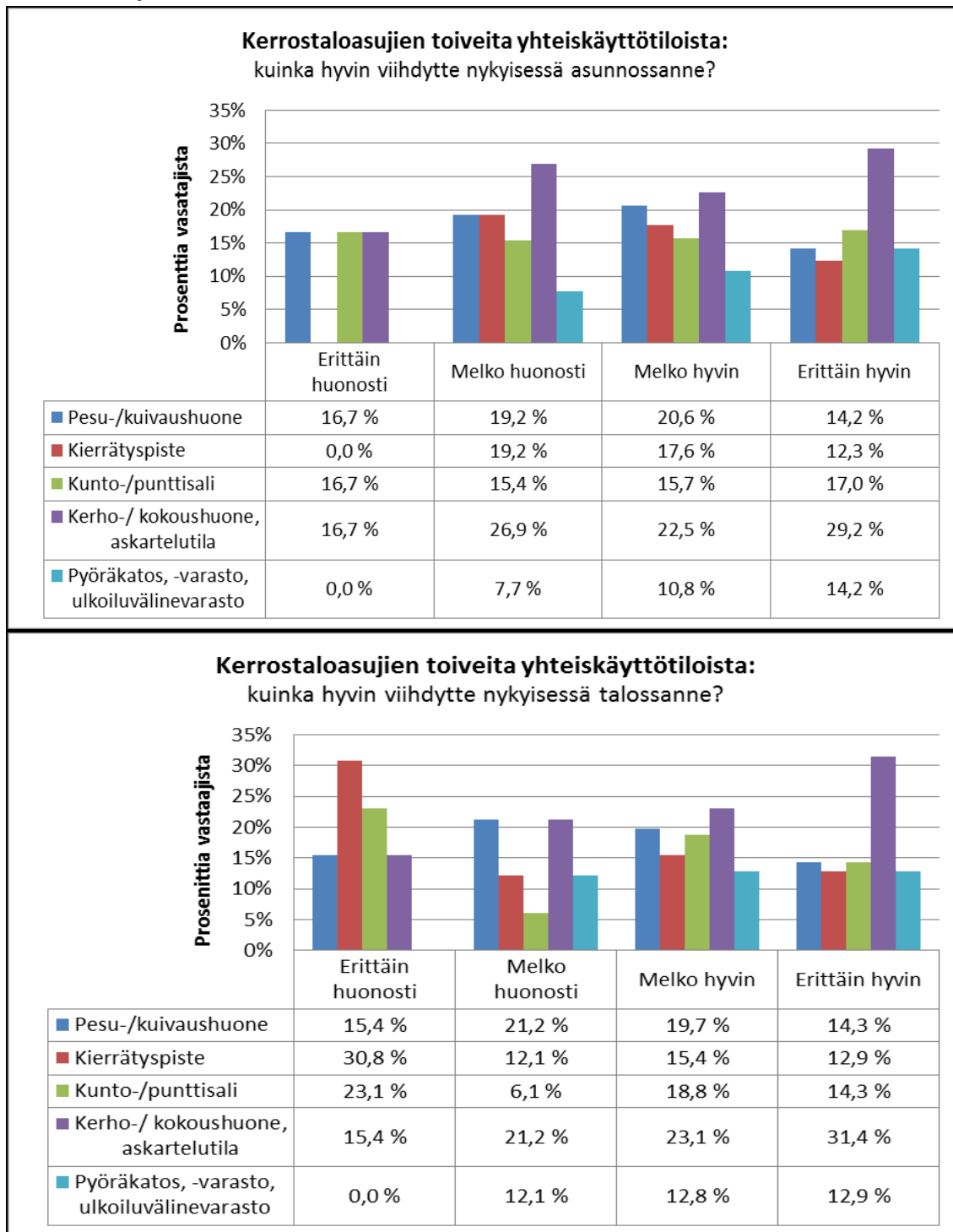
Kaavio 1.13 Lapsien vaikutus kerrostaloissa asuvien toiveisiin yhteiskäyttötiloista

1.7. Viihtyvyys ja tyytyväisyys

Seuraavassa on esitetty asukkaiden toiveita yhteiskäyttötiloista jaoteltuna sen mukaan kuinka hyvin vastaaja viihtyy asunnossaan ja talossaan. Asunnossa ja talossa viihtymisellä ei ole suurta merkitystä toiveiden suhteen. Toive kerho-, kokous- tai askarteluhuoneesta näyttää kuitenkin kasvavan hieman asumisviihtyvyyden mukaan. Tämän tutkimuksen perusteella tähän on vaikea löytää syytä. Mahdollisesti asunnoissa ja taloissa hyvin viihtyvät asukkaat haluavat entistä enemmän tilaa tavata ihmisiä ja harrastaa talossa, kun taas vähemmän viihtyvät eivät halua yhteistä tilaa naapureidensa kanssa, vaan viihtyvät mieluummin omissa oloissaan.

Kaavio 1.14 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista nykyisessä asunnossa ja talossa viihtymisen mukaan

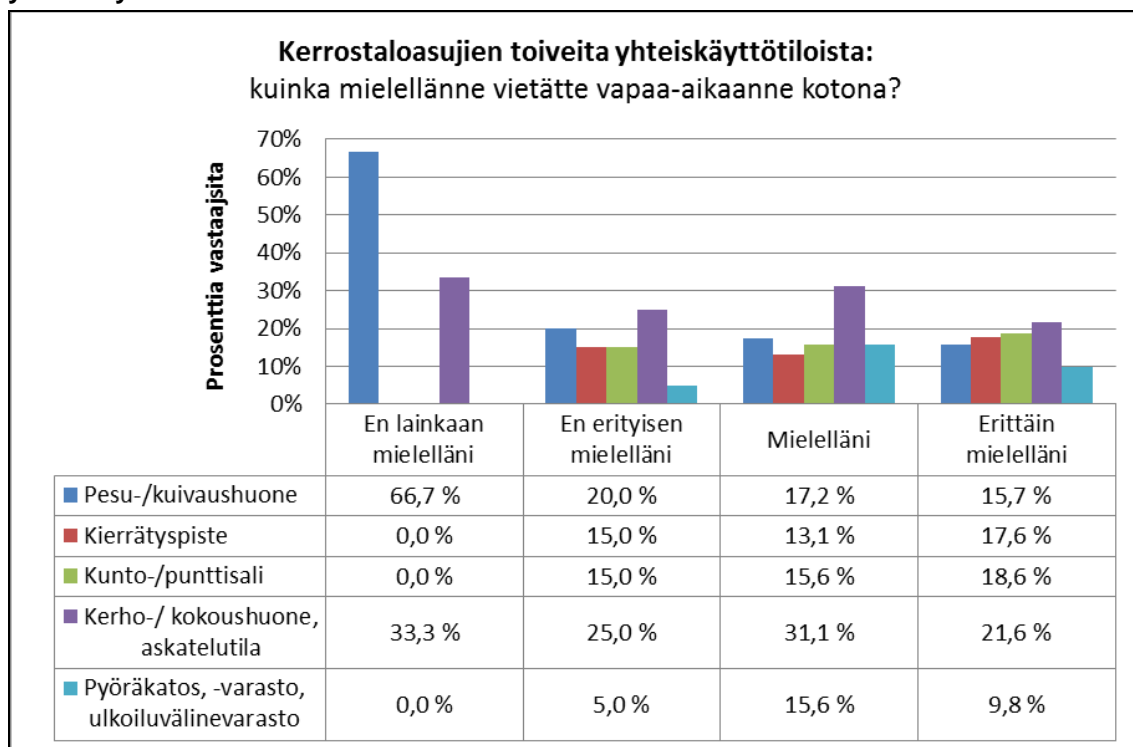
Talossa ja asunnossa viihtymiseen mukaan laaditut kuvaajat muistuttavat toisiaan, sillä asunnossa ja talossa viihtymisen välillä on selvä yhteys, kuten seuraava taulukko osoittaa. Taulukkoon on koottu kaikkien kyselyyn vastanneiden kerrostalossa asuvien vastaukset talossa ja asunnossa viihtymisestä.

Taulukko 1.3 Talossa ja asunnossa viihtymisen välinen korrelaatio

Kuinka hyvin viihdytte nykyisessä talossanne?						
Kuinka hyvin viihdytte nykyisessä asunnossanne ?		Erittäin huonosti	Melko huonosti	Melko hyvin	Erittäin hyvin	Yhteensä
	Erittäin huonosti	14	3	0	0	17
	Melko huonosti	8	36	12	2	58
	Melko hyvin	9	24	140	18	191
	Erittäin hyvin	4	6	73	120	203
	Yhteensä	35	69	225	140	469

Vapaa-ajan vieton mielekkyys kotona ei vaikuttanut kovin paljon toiveisiin yhteiskäyttötiloista. Mielenpide ”en lainkaan mielelläni” painottuu voimakkaasti muutaman vastauksen perusteella, sillä vain yhdeksän vastaajaa ei viihtynyt vapaa-ajallaan kotona.

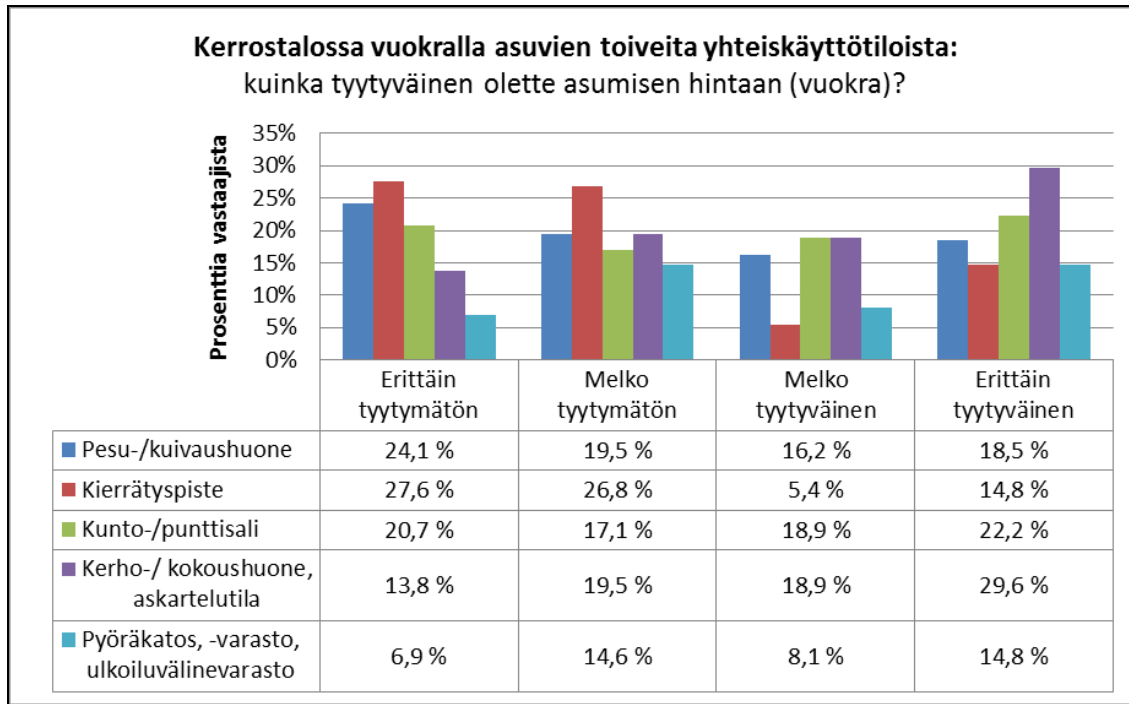
Kaavio 1.15 Vapaa-ajalla kotona viihtymisen yhteys kerrostaloissa asuvien toiveisiin yhteiskäyttötiloista

Tyytyväisyys asumisen hintaan vaikuttaa hieman toiveisiin yhteiskäyttötiloista. Kerrostaloissa vuokralla asuvista asumisen hintaan tyytymättömät toivoivat tyytyväisiä enemmän käyttöönsä kierrätyspistettä ja pyykinpesu- tai kuivaushuonetta. Ilmeisesti vastaajat eivät ole huomioineet yhteiskäyttötiloista aiheutuvia kustannuksia, sillä ainakin yhteisten pyykinpesu- tai kuivaushuoneiden ylläpito nostaisi asumisen hintaa

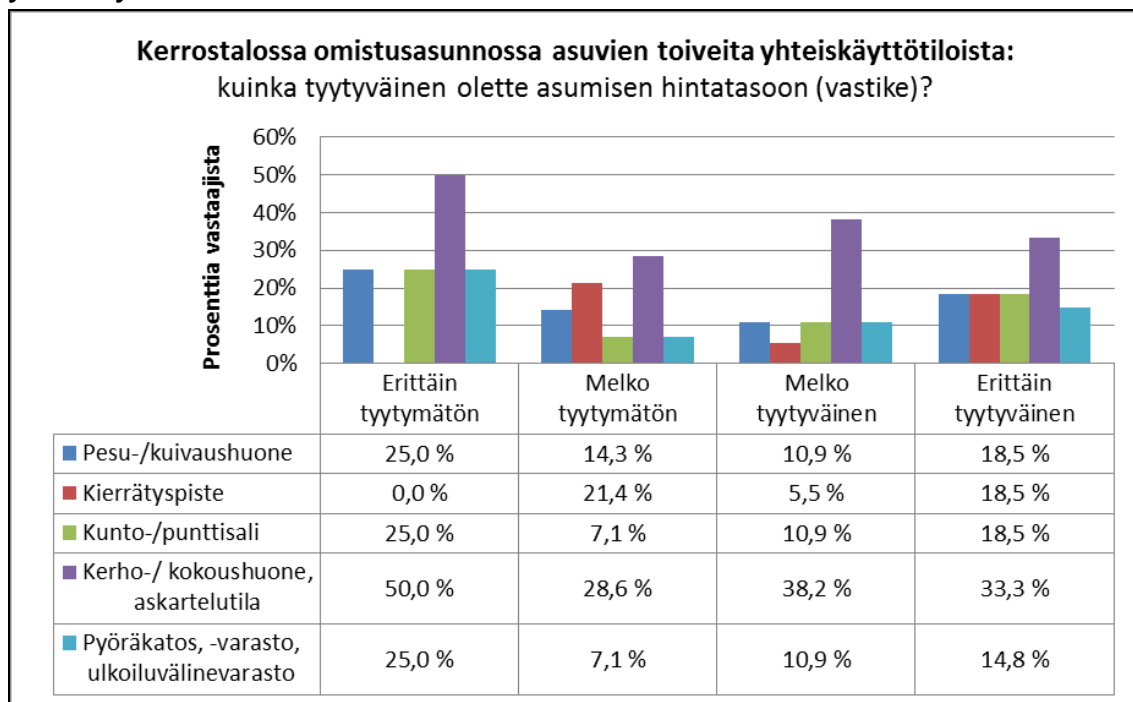
edelleen. Vuokran hintaan erittäin tyytyväiset asukkaat toivoivat muita enemmän yhtiön kerho-, kokous tai askarteluhuonetta. Yhteiskäyttötiloja toivoneista vastaajista 134 asui vuokralla, 100 itse omistamassaan asunnossa ja 11 asumisoikeusasunnossa.

Kaavio 1.16 Vuokralaisten kokeman asumisen hinnan vaikutukset toiveisiin yhteiskäyttötiloista

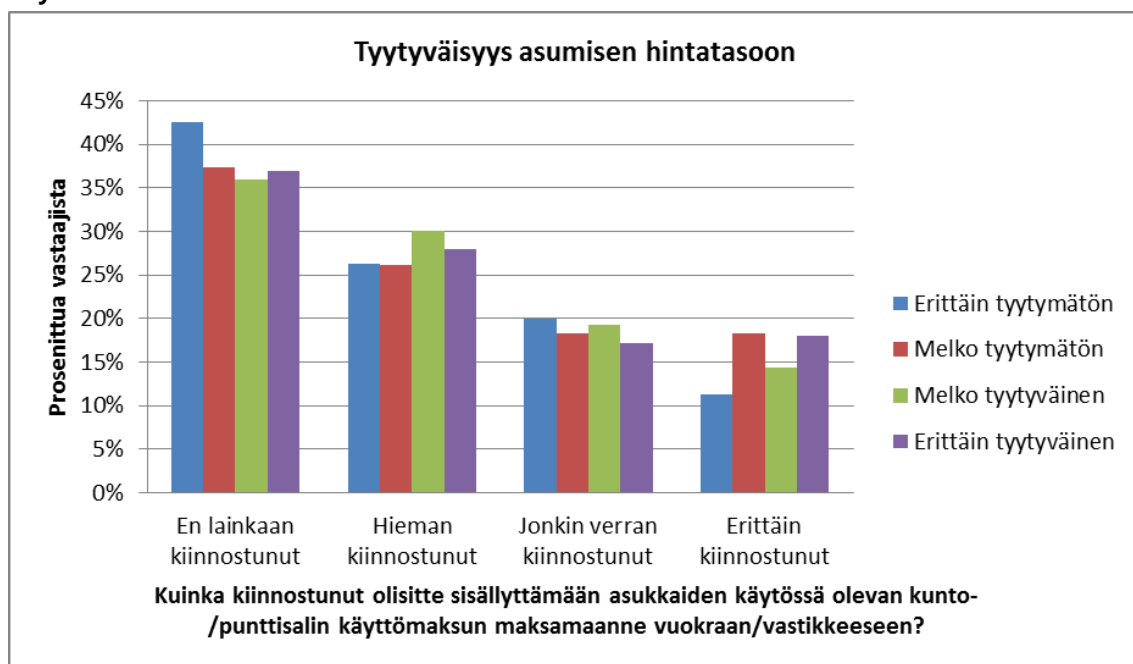
Omistusasunnoissa ei asumisen hinnalla näytä olevan yhtä suurta merkitystä yhteiskäyttötiloihin liittyvissä toiveissa. Erittäin tyytymättömiä asumisen hintaan oli vain neljä omistusasujaa sadasta. Omistusasujilla vaikuttaa olevan samanlainen käyttäytyminen vuokra-asujiin nähden kierrätyspisteissä, sillä eniten kierrätyspistettä toivoivat asumisen hintaan melko tyytymättömät asukkaat. Toive kunto- tai punttisalista kasvaa hieman, sen mukaan mitä tyytyväisempiä omistusasujat ovat nykyiseen asumisen hintaan.

Kaavio 1.17 Omistusasujien kokeman asumisen hinnan vaikutukset toiveisiin yhteiskäyttötiloista

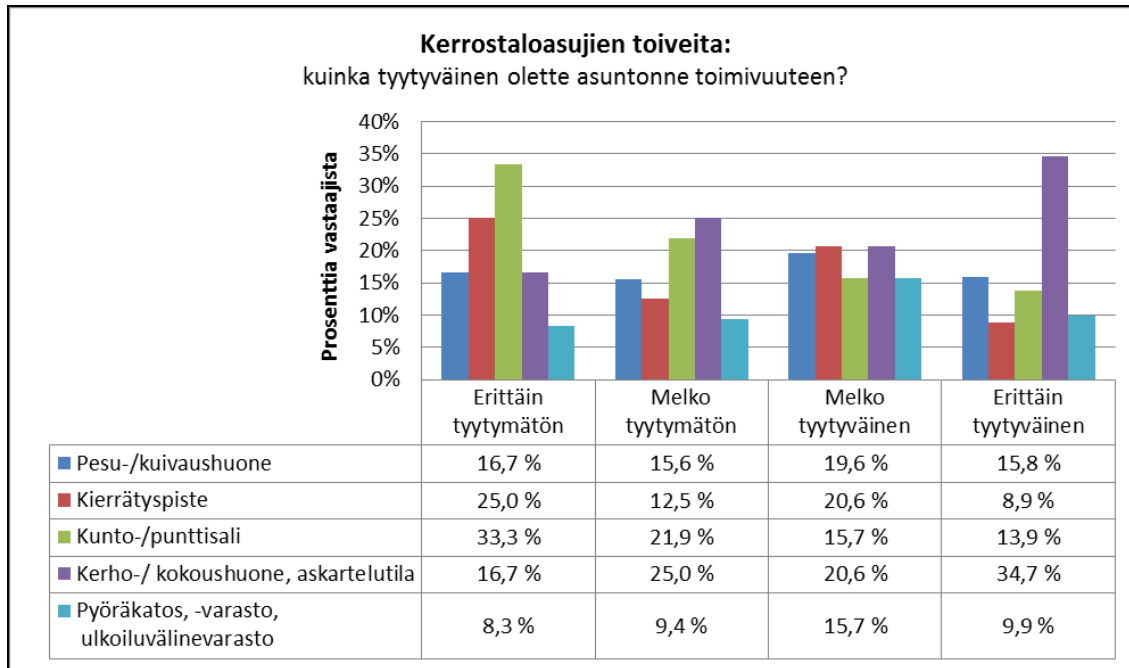
Asumisen hintaan erittäin tyytyväiset vastaajat sekä vuokralaisista, että omistusasujista toivovat melko usein nykyiseen taloon tai yhtiöön yhteiskäyttöistä kunto-/punnittisalia. Tyytyväisyys asumisen hintaan ei kuitenkaan lisännyt merkittävästi halukkuutta sisällyttää kunto- tai punnittisalin käyttömaksua vastikkeeseen tai vuokraan.

Kaavio 1.18 Kerrostaloissa asuvien vastaajien halukkuus sisällyttää kunto-/punnittisalin käyttömaksu vuokraan tai vastikkeeseen

Asunnon toimivuudella ei ole suurta merkitystä toiveisiin yhteiskäyttötiloista. Asukkaat eivät ainakaan toivo yhteiskäyttötiloista ratkaisua oman asunnon toimimattomuuteen, sillä toiveet pyykinpesu- ja kuivaushuoneista ovat yhtäläisiä kaikissa tyytyväisyyskategorioissa. Kerhotilaa tai vastaavaa toivotaan ylivoimaisesti eniten ryhmässä, jonka vastaajat ovat erittäin tyytyväisiä asuntonsa toimivuuteen. Tämä tukee edelleen oletamaa, että hyvin talossaan ja asunnossaan viihtyvät asukkaat toivovat enemmän yhteistä tilaa, jossa voi tavata muita talon asukkaita.

Kaavio 1.19 Kerrostaloissa asuvien toiveita yhteiskäyttötiloista asunnon toimivuuden mukaan

1.8. Harrastusmahdollisuudet omassa talossa

Kyselyssä kysyttiin myös mitä harrastusmahdollisuuksia vastaajat haluaisivat taloonsa. Harrastusmahdollisuudet olivat voimakkaasti riippuvaisia tiloista, sillä suosituimmat harrastustoiveet liittyivät askarteluun, nikkarointiin ja kuntoiluun. Tyhjän tekstikenttään vastatessaan erilaisia harrastusmahdollisuuksia nykyiseen taloon toivoi yhteensä 283 vastaajaa, joten tilojen puute näyttää vaikeuttavan ihmisten harrastamista. Toisaalta muutamissa vastauksissa mainittiin, että kaupungissa asuessa hyvät liikenneyhteydet ovat oman talon harrastustiloja tärkeämpiä, sillä kaupungeissa yleensä on tiloja erilaisille harrastuksille riittämiin.

Jokaiseen taloon ei tilankäytön tehokkuuden kannalta kannata rakentaa omaa kuntosalia tai musiikkihuonetta, sillä esimerkiksi korttelikohtaisilla tiloilla saavutettaisiin huomattavasti paremmat käyttöasteet. Korttelikohtaiset hankkeet ovat usein kuitenkin hankalia, sillä ne edellyttävät taloyhtiöiden välistä yhteistyötä, joka on usein havaittu käytännössä vaikeaksi (Päivinen, Saarikoski & Virrankoski, 2004). Kaupunkialueilla rakennusten neliöhinnat ovat usein niin korkeita, että rakennusliikkeiden ei kannata käyttää 100 neliometriä rakennusoikeutta taloyhtiön kerhotilaan, sillä kerhotilaneliöitä ei

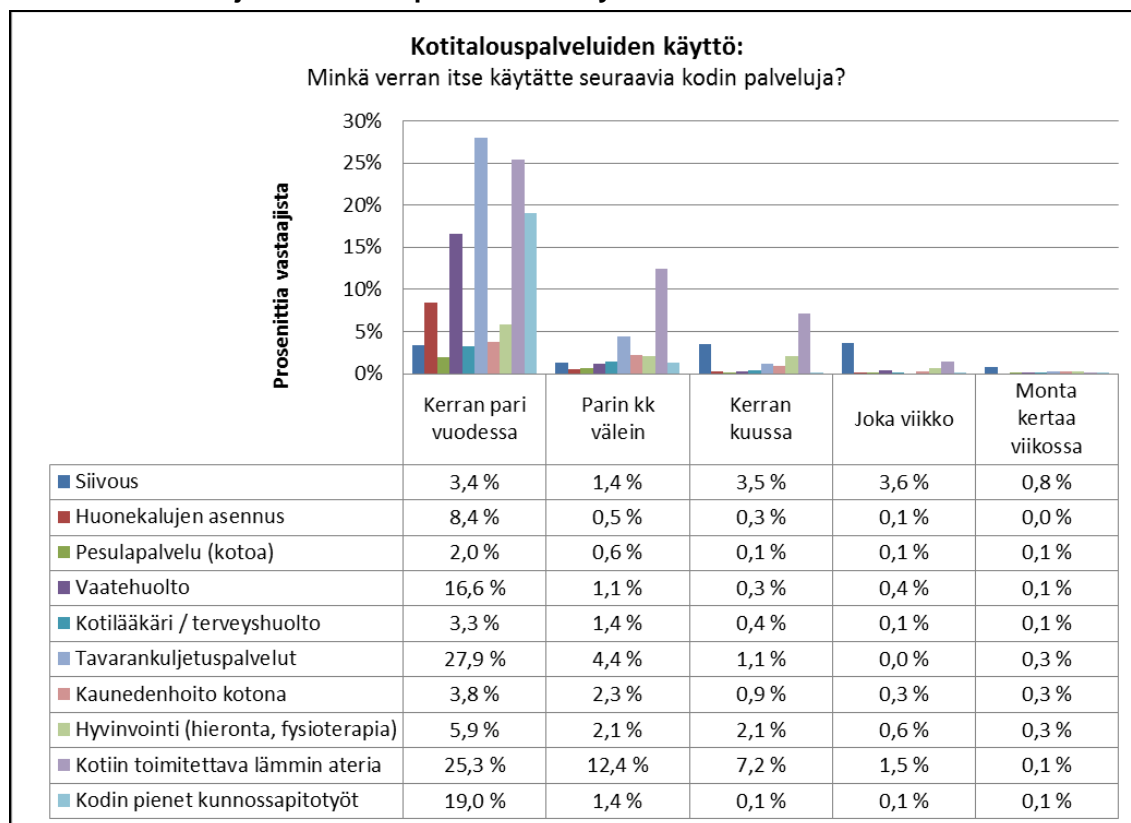
suoraan pysty myymään kenellekään. Toisaalta, hyvät yhteiskäyttötilat saattavat nostaa kohteen kaikkien asuntojen hintaa hieman ja tilat voivat olla ratkaiseva tekijä ostopäätöstä tehtäessä etenkin, jos alueella on paljon tarjontaa samantyyppisistä asunnoista.

2. KOTITALOUSPALVELUIDEN KÄYTTÖ

Asukaskyselyssä selvitettiin vastaajien kotitalouspalveluiden käyttöä tällä hetkellä sekä oletusta kuinka paljon he tulevat käyttämään palveluja tulevaisuudessa. Lisäksi kysyttiin palveluihin liittyvää maksuhalukkuutta.

Vastaajat käyttivät asumiseen liittyviä palveluja melko vähän. Suosituimpia palveluja olivat kotiin toimitettavat lämpimät ateriat, siivous, kodin pienet kunnostustyöt, tavarankuljetuspalvelut ja vaatehuolto. Näistä palveluista kotitalousvähennystä on mahdollisuus käyttää kunnostustöihin ja siivoukseen. Kyselyyn vastanneista 31,4 % on hyödyntänyt kotitalousvähennystä verotuksessa.

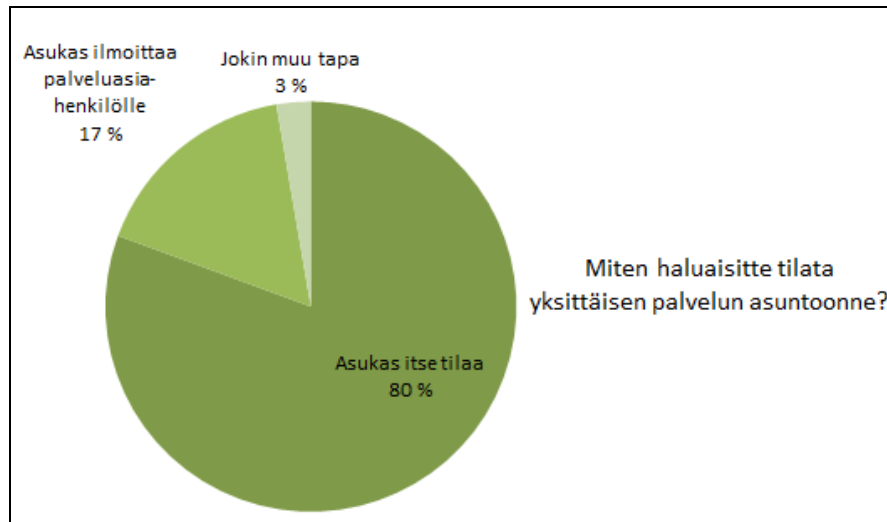
Kaavio 2.1 Vastaajien kotitalouspalveluiden käyttö

Vastaajat haluavat pääosin tilata palvelunsa itse. 80 % vastaajista haluaa tilata palvelut suoraan palvelun tuottajilta, mutta 17 % vastaajista olisi kuitenkin valmis käyttämään nimettyä, oman talon yhteyshenkilöä. Tämä vastaa noin kuudesosaa kaikista vastaajista, joten jonkinlaiselle palveluntilaajalle voisi olla markkinoilla kysyntää. Jos tällainen talon, korttelin tai alueen palvelunvälitystoiminta todettaisiin hyväksi ja tehokkaaksi, voisi halukkuus tämänkaltaisen palvelun käyttöön lisääntyä. Keskitetty

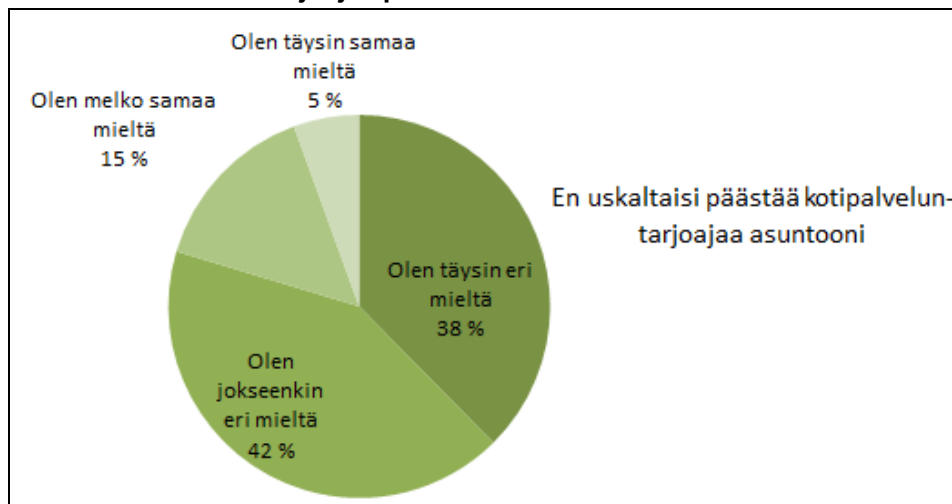
palveluntilaaja mahdollistaisi ainakin ammattimaisemman palveluiden kilpailuttamisen ja sopivan palveluntarjoajan etsimisen. Keskitetty palveluntilaaja voisi olla apuna myös pienten kodin palveluja tuottavien yritysten asiakashankinnassa.

Kaavio 2.2 Suurin osa vastaajista haluaa tilata kotitalouspalvelunsa itse

Kun vastaajille esitettiin väite ”en uskaltaisi päästää kotipalvelun tarjoajaa asuntooni”, suurin osa vastaajista oli eri mieltä väittämän kanssa. 20 % vastaajista epäroi tai oli sitä mieltä, ettei palvelun tarjoajaa uskalla päästää asuntoon. Luottamus palvelun tarjoajiin on korkealla, eikä Suomessa olekaan suuresti uutisoitu mitään epärehellisyyksiä. Palveluntarjoajat ovat usein pieniä yrityksiä ja jokainen työntekijä ymmärtää, että asiakkaan luottamus on työsuhteen ehtona. Pienten palvelun tuottajien uusasiakashankinta on todennäköisesti erittäin riippuvaista nykyisten asiakkaiden suosituksista, joten positiivisten asiakaskokemusten aikaansaaminen on erittäin tärkeää, kotitalouspalveluja tuottaville yrityksille. Suusta suuhun markkinointi onkin erittäin merkittävää juuri palvelujen ostamisen yhteydessä, sillä palvelujen vertaaminen ennen hankintaa on aina vaikeampaa, kuin konkreettisten tavaroiden (Bansal & Voyer 2000).

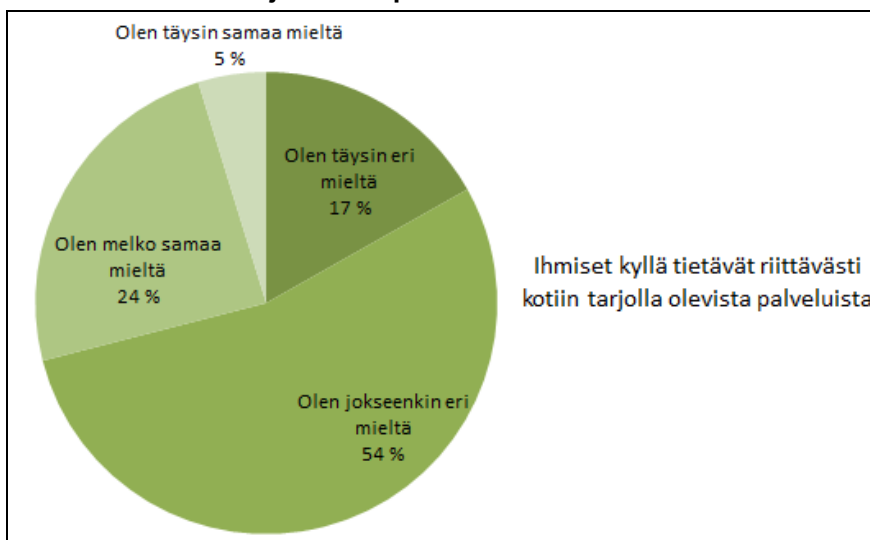
Kaavio 2.3 Palvelun tarjoajan päästäminen omaan asuntoon

Kotitalouspalveluja tuottavat (pien)yritykset ovat usein sellaisessa asemassa, jossa heidät voidaan helposti korvata toisella palveluntuottajalla. Suuremmat toimijat, kuten lähimarketti taas saattaa toimia ikään kuin alueellisena monopolina, jos lähiseudulla ei ole vakavasti otettavia kilpailijoita. Lähimarketti on näin ollen huomattavasti vähemmän riippuvainen palvelun laadusta kuin kotitalouspalveluja tuottavat yritykset. Asiakkaat saattavat myös odottaa palveluntarjoajilta huomaavaisempaa palvelua, kun nämä toimivat asiakkaan kotona, eivätkä omassa liiketilassa.

Vastaajat eivät uskoneet, että ihmiset ovat kovin hyvin tietoisia kotiin tarjottavista palveluista sillä vain 39,1 % vastaajista oli melko tai täysin samaa mieltä väitteen ”ihmiset kyllä tietävät riittävästi kotiin tarjolla olevista palveluista” kanssa.. Kodin palveluita tarjoavilla yrityksillä näyttää olevan haasteena oman profiilin nostaminen, jos suomalaisten tietoisuus kodin palveluista on yhtä huono kuin vastaajat arvioivat. Kuten jatkossa esitetään, suomalaisilla on kiinnostusta kodin palvelujen käyttöön, joten huono tietoisuus voi olla yksi tekijä, miksi palveluja käytetään nykyisin niin vähän. Etenkin pienille kodin palveluita tuottaville yrityksille on haasteena saada näkyvyyttä, ja siten uusia asiakkaita. Keskitetty palvelunvälityspalvelu todennäköisesti mahdollistaisi näkyvämmän markkinoinnin uudisasiakashankinnan lisäämiseksi.

Kaavio 2.4 Tietoisuus kotiin tarjottavista palveluista

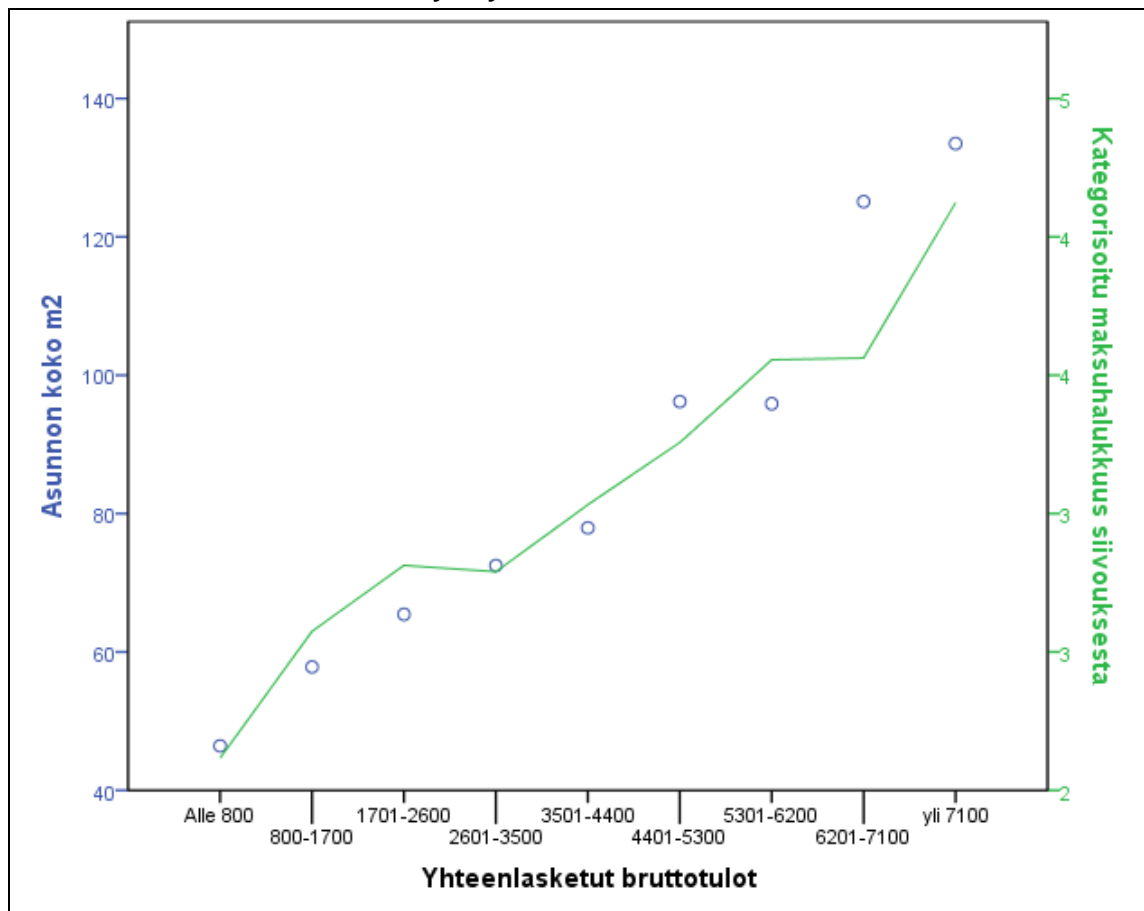

2.1. **Maksuhalukkuus yleisesti**

Osana tutkimusta kysyttiin kuinka paljon tietyt palvelut saisivat maksaa kerralta. Hinnat oli kategorisoitu kymmenen euron välein ja kysytyt palvelut olivat samoja, joiden käyttöä oli kysytty jo aiemmin. Kyselyssä maksuhalukkuus palveluista riippui paljon palvelun sisällöstä. Viikkosiivouksesta kyselyyn vastanneet olivat valmiita maksamaan pääosin 20–29 € kerta, jotkut vastaajat olivat valmiita maksamaan siivouksesta yli 60 € kerralta. Vastaajien kodit olivat erikokoisia, joten siivouksen maksuhalukkuus tulee aina suhteuttaa asunnon kokoon. Suurin ilmoitettu asunnon koko tässä kyselyssä oli 400 m², tämän kokoisen asunnon siivouksesta joutuu luonnollisesti maksamaan enemmän kuin 25 m² yksiön siivouksesta.

Seuraavaan kuvaajaan on yhdistetty vastaajan tuloluokka, asunnon koko sekä maksuhalukkuus viikkosiivouksesta. Kuvaaja kertoo, että maksuhalukkuus siivouskerrasta, asunnon koko ja tuloluokka ovat selkeässä suhteessa toisiinsa. Toisin sanoen kyselyyn vastanneista ne, joiden maksuhalukkuus siivouksesta on korkein, omistavat myös suurimmat asunnot ja heillä on korkeimmat tulot. Kuvaajassa viiva esittää kategorisoitua maksuhalukkuutta viikkosiivouksesta ja rinkulat asunnon kokoa. Kategorisoidun maksuhalukkuuden yksiköt ovat 1= 0–9€, 2= 10–19€ ... 7= 60€ tai enemmän.

Kaavio 2.5 Asunnon koon, kotitalouden bruttotulojen ja kategorisoidun maksuhalukkuuden siivouksesta yhteys

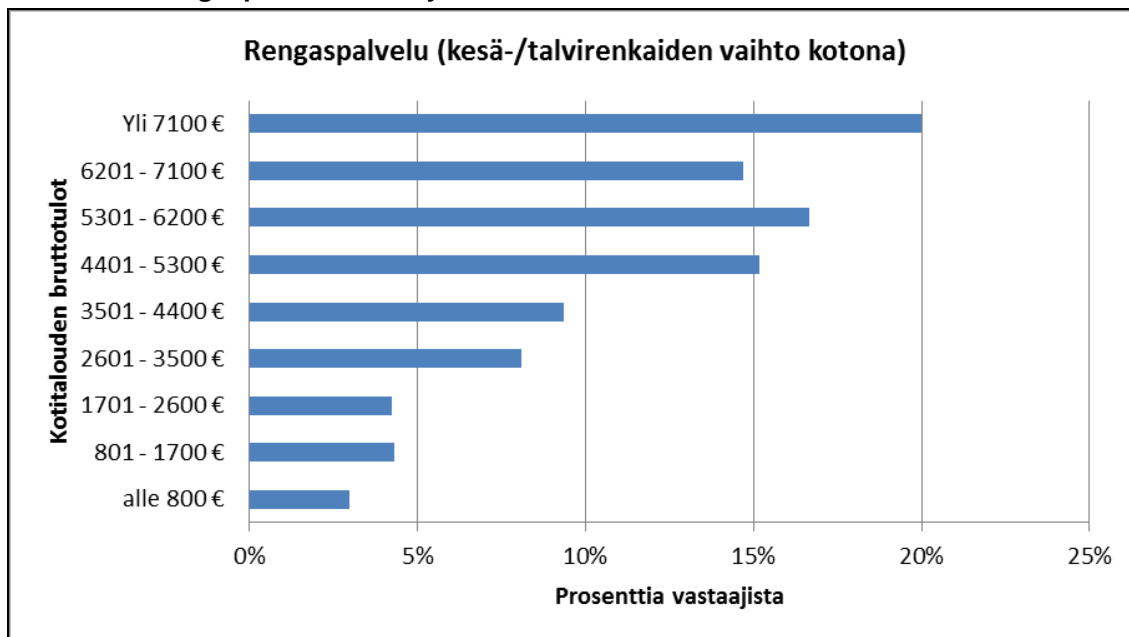
Vähiten vastaajat olivat valmiita maksamaan kuntosalista tai liikuntatilasta, joka olisi asukkaiden käytössä, lämpimästä kotiruoka-annoksesta, joka olisi noudettavissa talon noutopisteestä, Internetin kautta tilattujen päivittäistavaroiden toimittamisesta kotiin ja lemmikinhoidosta ja ulkoilutuksesta. Toisaalta, vaikka näistä palveluista oltiin valmiita maksamaan vähiten, silti esimerkiksi Internetin kautta tilattujen päivittäistavaroiden kotiin toimittamisesta yli 25 % vastaajista olisi valmis maksamaan yli 10 € kerralta. Lemmikinhoidosta ja ulkoilutuksesta vastaavasti 40 % vastaajista olisi valmis maksamaan vähintään 10 € kerralta. Eniten vastaajat olivat valmiita maksamaan kotilääkärin tai terveydenhoitajan käynnistä, kodin pienistä kunnostustöistä ja autorengaspalvelusta (renkaiden vaihto kotona ja säilytys).

2.2. Palvelujen käyttö tuloluokittain

Kotitalouden käytävissä olevat tulot vaikuttivat melko voimakkaasti palvelujen käyttöön. Suurituloisemmat käyttivät lähes kaikkia palveluja useammin kuin pienituloiset. Suurituloiset käyttivät useammin muun muassa kodin pieniä kunnostustyö- ja siivouspalveluja sekä vaatehuoltoa. Myös kotitalousvähennys hyödyttää eniten suurituloisia, joilla on veroja, joista vähennys tehdä. Raportin liitteenä on yksityiskohtaisempia kuvaajia tuloluokittain esitetyistä palveluiden käytöstä ja kiinnostuksesta palveluiden käyttöön tulevaisuudessa.

Autorengaspalvelusta kysyttäessä tarkoitettiin ko. palvelun tarjoamista kotona. Tällainen palvelumuoto on vielä harvinainen autorengaspalvelun keskittyessä tällä hetkellä pääosin rengasliikkeiden tiloihin. Kotona tehtynä palvelu voisi saada uusia asiakkaita niistä, joilla on hyvät säilytystilat kotona eikä ole halua kuljettaa renkaita kodin ja rengasliikkeen välillä. Renkaiden vaihtopalvelu on sitä suositumpaa mitä enemmän kotitaloudella on tuloja käytössään. Suurituloisimmista noin 20 % käyttää kotona renkaidenvaihtopalvelua, kun pienituloisesta vastaavaa palvelua käyttää alle 5 % vastaajista.

Kaavio 2.6 Rengaspalveluiden käyttö kotona vähintään kerran vuodessa

Hyvinvointipalvelujen käyttö ei ollut riippuvainen tuloista, sillä kaikissa tuloluokissa käytettiin kotiin tilattavia hyvinvointipalveluja, kuten hierontaa tai fysioterapiaa suunnilleen yhtä vähän. Mahdollisesti hierontaa ja fysioterapiaa tilataan kotiin vain sairastapauksissa, jolloin tulot eivät vaikuta näiden palvelujen käyttöön. Hyvinvointipalvelut voidaan nähdä myös sellaisena rentoutumismuotona, jota varten lähdetään mieluummin kotoa pois, esimerkiksi kylpyläympäristöön.

Maksuhalukkuus tulojen mukaan

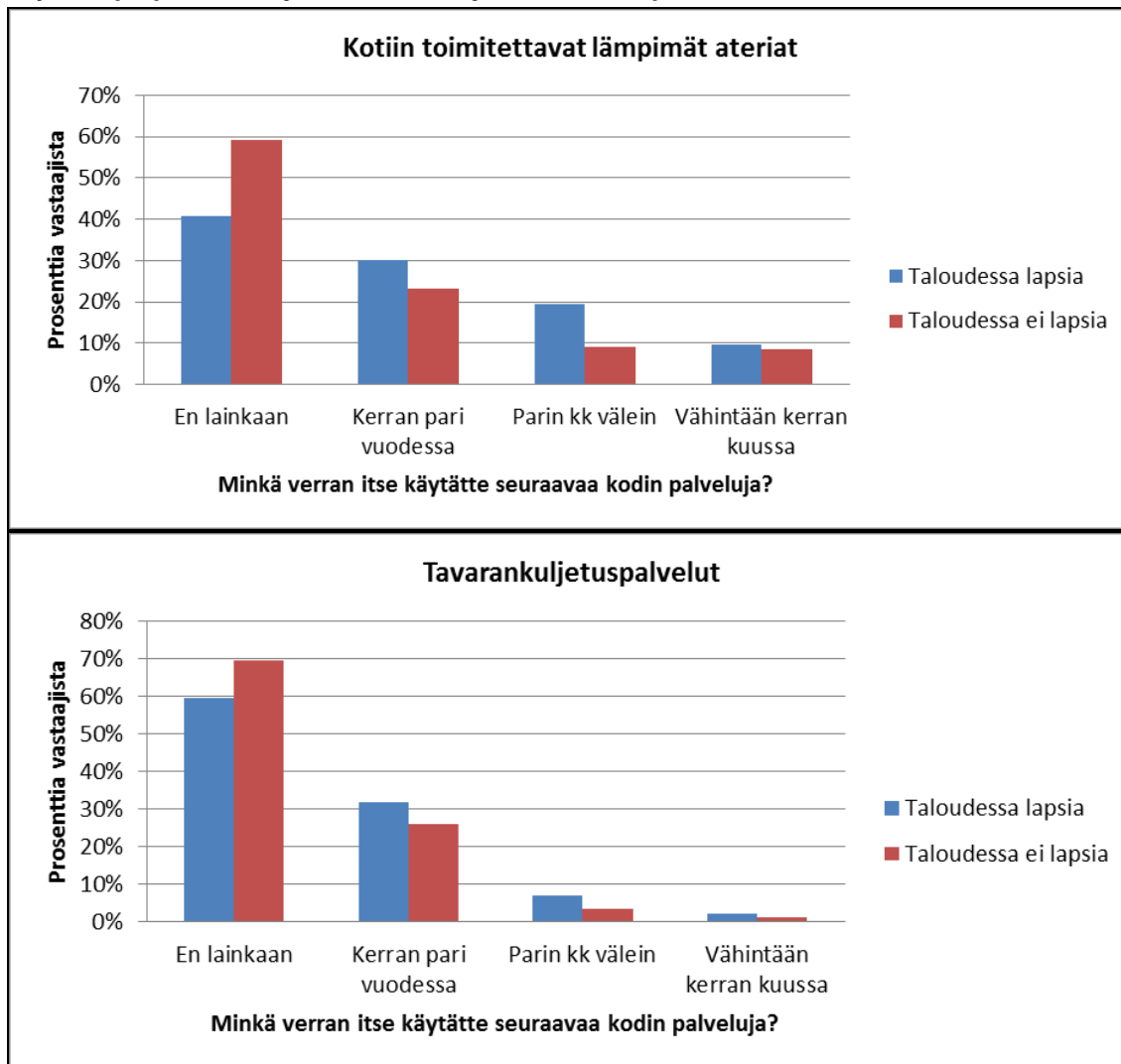
Tulot vaikuttivat maksuhalukkuuteen erilaisista palveluista, sillä hyvätuloiset olivat valmiita maksamaan lähes kaikista palveluista keskimäärin huomattavasti enemmän kuin pienempituloiset. Poikkeuksen tähän tekevät hyvinvointipalvelut kuten hieronta ja fysioterapia, joista vastaajat olivat valmiita maksamaan yhtä paljon kaikissa tuloluokissa. Hyvinvointipalveluja myös käytettiin jokaisessa tuloluokassa yhtä paljon, joten tuloilla ei ole vaikutusta hyvinvointipalvelujen käyttöön eikä maksuhalukkuuteen.

Vastaajista, jotka asuivat yli 4400 euroa bruttona tienävissä kotitalouksissa, noin 30 % vastaajista oli valmis maksamaan lämpimästä kotiruoka-annoksesta vähintään 10 €, jos ruoka on noudettavissa oman talon noutopisteeltä. Kotiruoan valmistajilla on selvästi haasteena muodostaa tällaisia ruoan noutopisteitä, sillä nykyisin ruoan myynti keskittyy ravintoloihin ja marketteihin. Pienillä kotiruokaa valmistavilla yrityksillä saattaisi olla mahdollisuus markkinoiden kasvattamiseen uudenlaisilla jakelukanavilla.

2.3. Lapsiperheiden palvelujen käyttö

Lapsiperheet käyttivät muutamia palveluja useammin kuin taloudet, joissa ei ole lapsia. Suurin ero oli kotiin toimitettavissa aterioissa, joita lapsiperheet tilasivat huomattavasti useammin. Kokonaisuudessaan kotiin tilattavien ruokapalvelujen käyttö oli melko vähäistä, sillä vain alle 10 % teki tilauksen vähintään kerran kuussa. Lapsiperheet käyttivät hieman useammin myös tavarankuljetuspalveluja, vaatehuoltoa ja kodin pieniä kunnostustyöpalveluja. Muiden palveluiden käyttöön lapsilla ei ollut merkitystä. Lapsien vaikutus kotitalouspalvelujen käyttöön on huomattavasti vähäisempi verrattuna kotitalouden käytössä oleviin bruttotuloihin.

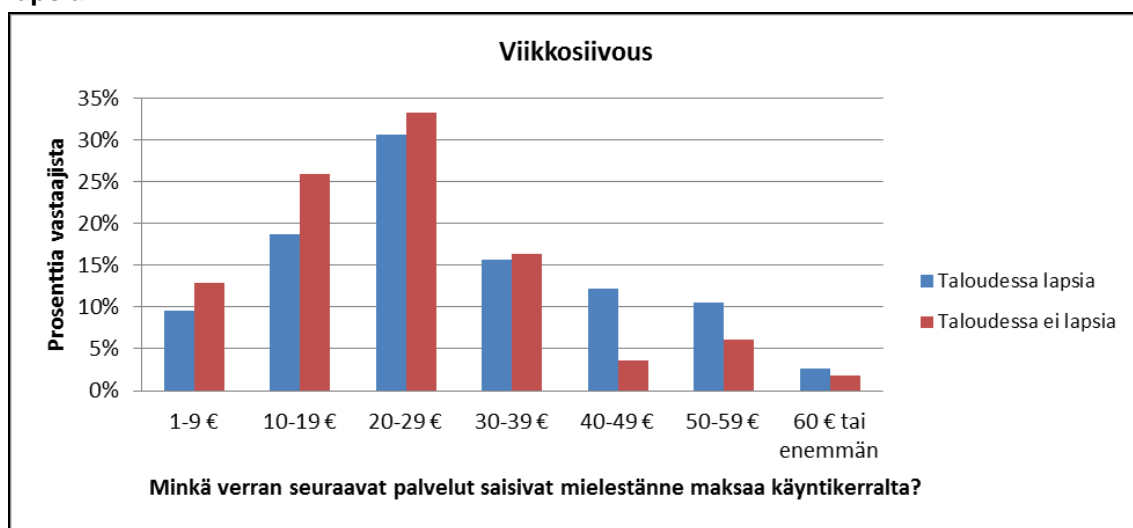
Kaavio 2.7 Kotiin tilattujen lämpimien aterien määrä ja tavarankuljetuspalveluiden käyttö lapsiperheissä ja talouksissa, joissa ei ole lapsia

Maksuhalukkuus lapsiperheissä

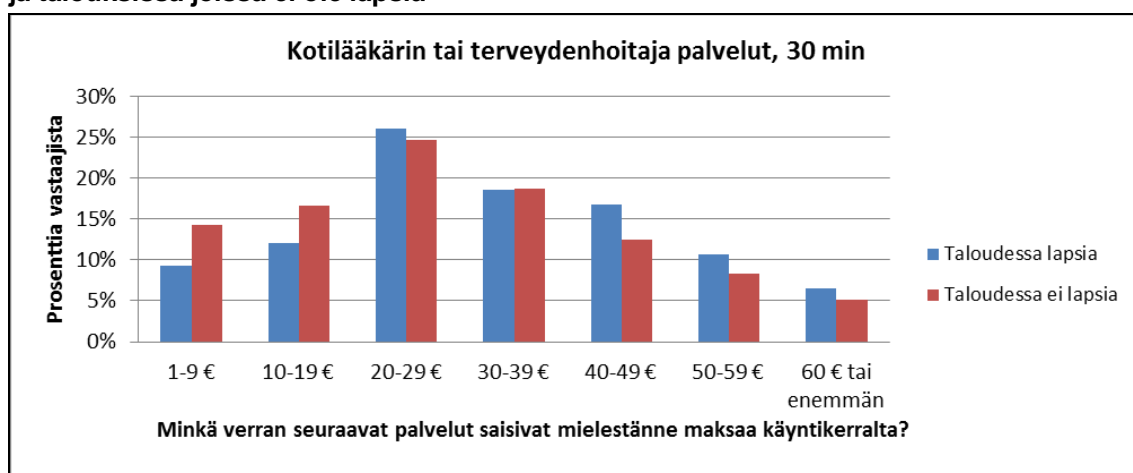
Lapsien vaikutus palveluiden maksuvalmiuteen oli melko vähäinen. Taloudet, joissa ei ole lapsia olivat valmiita maksamaan palveluista yleensä hieman vähemmän, mutta lapset eivät olleet kovin merkittävä tekijä maksuhalukkuudessa. Lapset muodostivat suurimman eron maksuhalukkuuteen viikkosiivouksessa, sillä taloudet joissa on lapsia, olivat valmiita maksamaan viikkosiivouksesta huomattavasti enemmän. Kaikista vastaajista 15,6 % oli valmis maksamaan viikkosiivouksesta yli 40 €, kun lapsiperheissä vastaava osuus oli 25,3 %.

Kaavio 2.8 maksuhalukkuus viikkosiivouksesta lapsiperheissä ja talouksissa joissa ei ole lapsia

Kotilääkärin ja terveydenhoitajan palvelut, kauneudenhoitokerta kotona ja kotiin toimitettavat hyvinvointipalvelut jakaantuivat hyvin samankaltaisesti. Taludet, joissa on lapsia, olivat valmiita maksamaan mainituista palveluista useammin yli 20 € kerta. Muissa palveluissa lapsilla ei ollut yhtä suurta merkitystä maksuhalukkuuteen.

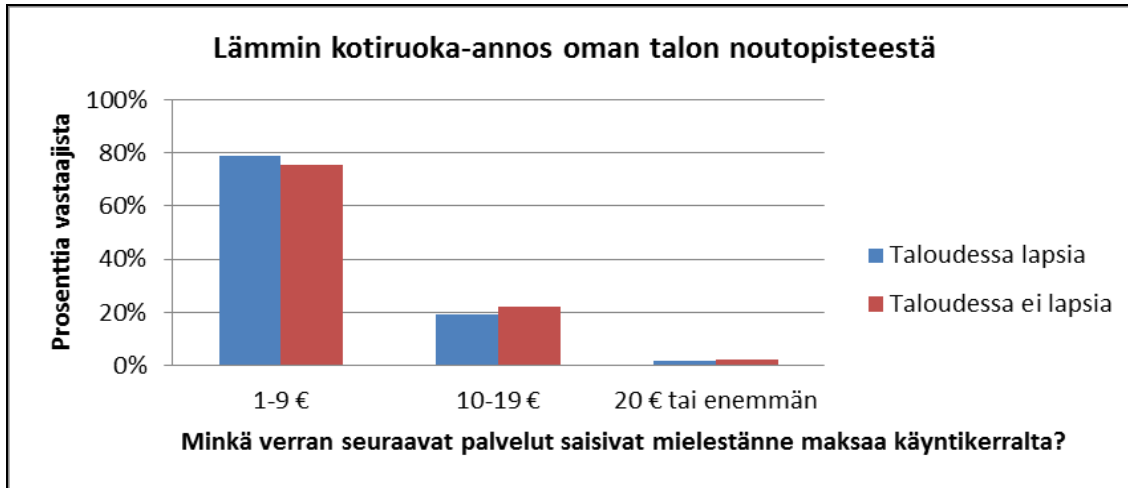
Kaavio 2.9 maksuhalukkuus kotilääkärin tai terveydenhoitajan käynnistä lapsiperheissä ja talouksissa joissa ei ole lapsia

Vastaajat talouksista, joissa ei ole lapsia olivat valmiita maksamaan oman talon noutopisteen kotiruoasta hieman enemmän kuin vastaajat talouksista, joissa oli lapsia. Erot olivat kuitenkin todella pieniä. Lapsiperheiden pienempi kiinnostus oman talon noutopisteestä saatavaa ruokaa kohtaan voi johtua ainakin siitä, että kysymyksessä kysyttiin annoshintaa. Yli 10 € annoshinta saattaa olla perheille liikaa yhdestä annoksesta, jos ruokakuntaan kuuluu useita henkilöitä. Maksuhalukkuus ei kuitenkaan laskenut suoraan taloudessa asuvien henkilöiden lukumäärän mukaan, sillä oman talon noutopisteen kotiruoasta maksuhalukkuus oli kaikkein suurin kahden hengen talouksissa, joissa 29,6 % vastaajista oli valmis maksamaan kotiruoka-annoksesta 10 € tai enemmän. Yhden hengen talouksissa vastaavan summan oli valmis maksamaan

vain 17,6 % ja kolmen hengen talouksissa 22,8 %. Neljän hengen talouksissa asuvista vastaajista 15,6 % oli valmis maksamaan ruoka-annoksesta 10 € tai enemmän.

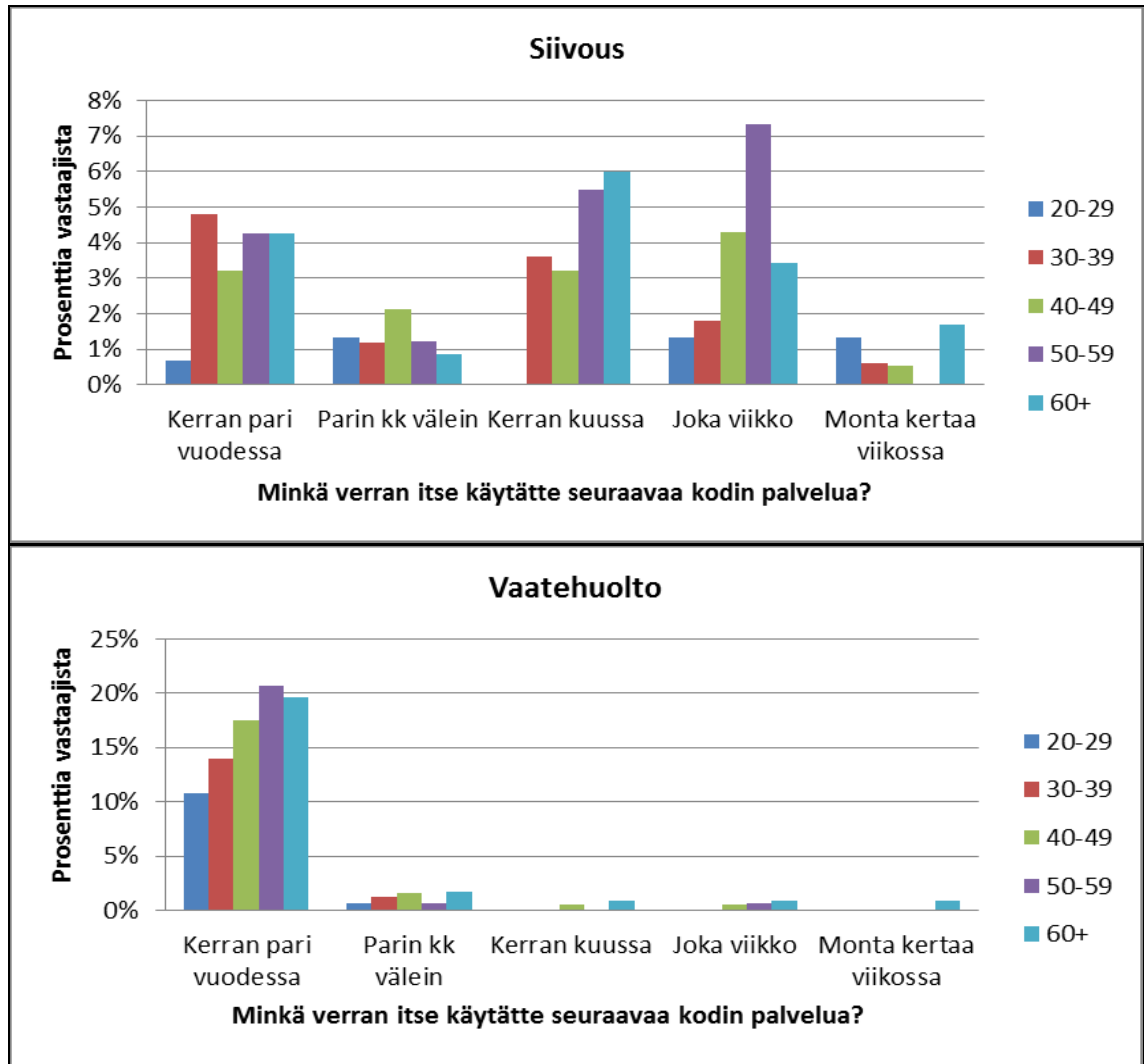
Kaavio 2.10 maksuhalukkuus oman talon noutopisteeltä saatavaa kotiruokaa kohtaan lapsiperheissä ja talouksissa joissa ei ole lapsia

2.4. Iän vaikutus palvelujen käyttöön

Vastaajien ikä vaikutti hieman palveluiden käyttöön. Lähes kaikki palvelut olivat sitä suositumpia mitä vanhempi vastaaja oli kyseessä. Erityisesti siivous, huonekalujen asennus, vaatehuolto ja hyvinvointipalvelut olivat sitä käytetympiä mitä vanhempia vastaajat olivat. Tässä raportissa ei pystytä ottamaan kantaa siihen onko vastaajien ikä vai iän mukana tuoma toimeentulon parantuminen syynä palvelujen suurempaan käyttöön.

Kaavio 2.11 Iän vaikutus siivous- ja vaatehuoltopalvelujen käyttöön

Kotiin tilattavat lämpimät ateriat olivat ainoa listattu palvelu, jota nuoret käyttivät huomattavasti useammin. Luultavasti nuoret tilaavat kotiin erityisesti pizzaa ja vastaavia ruokia, joita toimitetaan koteihin yleensä pienellä maksulla tai maksutta.

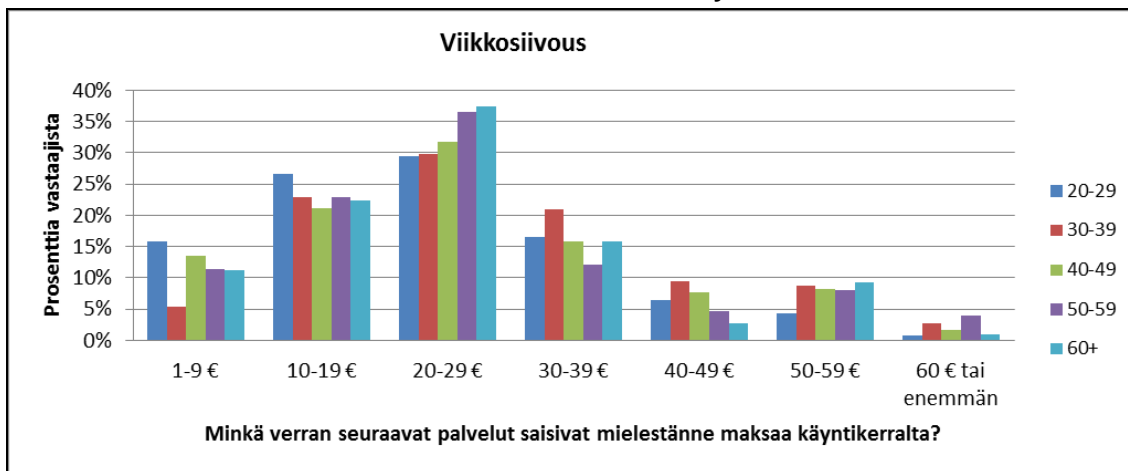
Kaavio 2.12 Kotiin toimitettujen lämpimien aterioiden tilaukset eri ikäryhmissä

Maksuhalukkuus iän mukaan

Ikä vaikutti tiettyjen palvelujen maksuhalukkuuteen eri tavoin. Palvelutyypin vastaukset jakaantuivat siten, että yleistä trendiä maksuhalukkuudesta iän mukaan ei pysty muodostamaan. Esimerkiksi maksuhalukkuus viikkosiivouksesta vaihtelee hieman eri ikäluokissa, mutta maksuhalukkuus ei näytä merkittävästi kasvavan tai laskevan iän myötä. Ainoastaan alle kolmekymmppisten maksuhalukkuus siivouksesta on muita hieman vähäisempi. Koska iällä ei näytä olevan suurta vaikutusta maksuhalukkuuteen palveluista, vaikuttaa että käytettävissä olevat tulot ovat ikää suurempi tekijä palveluiden käytössä.

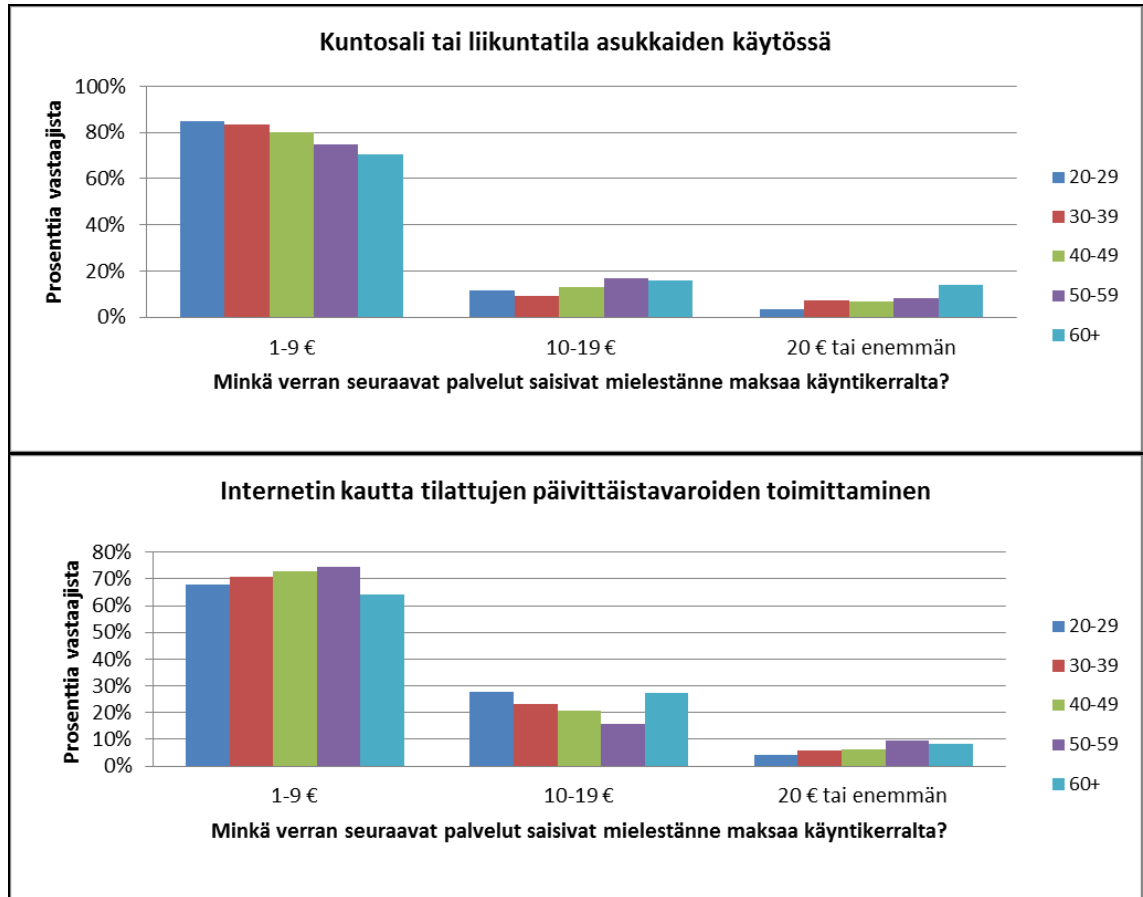
Kaavio 2.13 Maksuhalukkuus viikkosiivouksesta eri ikäryhmissä

Yli kuusikymmentävuotiaat ovat valmiita maksamaan kuntosalin tai liikuntatilan käytöstä hieman nuorempia enemmän. Iäkkäämmät haluaisivat ilmeisesti kuntoilla omassa talossa, eivätkä he haluaisi lähteä yleisille kuntosaleille. Tämä on rohkaiseva tieto sellaisia ikääntyvien asuinkehteitä suunnitteleville joihin rakennetaan erilaisia toiminnan tiloja. Jos kuntosalien rakentaminen iäkkäille tarkoitettuihin kohteisiin lisää kuntoilua merkittävästi, kannattaa asiaa ehdottomasti tutkia lisää, sillä hyvä fyysinen kunto vähentänee ikääntyvien hoidon tarvetta lähivuosina. Yli kuusikymmentävuotiaat

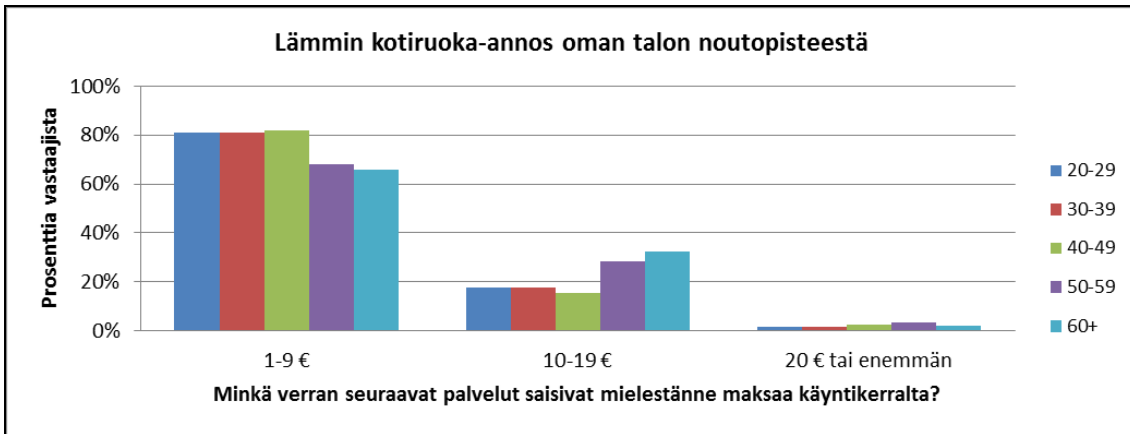
ovat valmiita maksamaan myös internetin kautta tilattujen päivittäistavaroiden kotiin toimittamisesta hieman muita enemmän.

Kaavio 2.14 Maksuhalukkuus asukkaiden käytössä olevasta kuntosalista tai liikuntatilasta ja Internetin kautta tilattujen päivittäistavaroiden kotiin toimittamisesta ikäryhmittäin

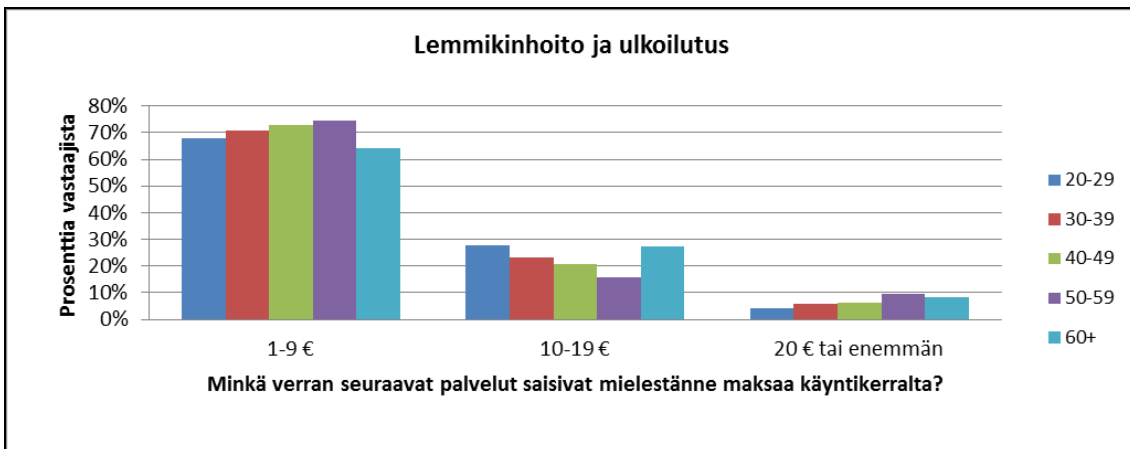
Yli kuusikymmentävuotiaat ovat valmiita maksamaan myös oman talon noutopisteen lämpimästä kotiruoasta enemmän kuin nuoremmat. Yli kuusikymmentävuotiaista noin 35 % vastaajista on valmis maksamaan omaan talon noutopisteestä saatavasta kotiruoasta vähintään 10 €. Yli kuusikymmentävuotiaiden kiinnostus oman talon kotiruokaa kohtaan on mielenkiintoista, sillä 80 % yli kuusikymmentä vuotiaista ei tilaa lämmintä ruokaa kotiin lainkaan. Jatkotutkimuksella voisi selvittää kuinka aktiivisesti ikääntyville ruokapalveluita tarjotaan ja millaisia ruokapalveluja he haluaisivat. Senioritalossa asuvien palvelujen käyttöä tutkittaessa kävi ilmi, että asukkaat pitivät hyvänä palveluna kotiruokaravintolaa omassa asuintalossaan, mutta asukkaat halusivat pitää ruokailumahdollisuuden enemmän arjen luksuksena kuin laitospalveluna (Tyvimaa, 2010). Voisi olettaa, että hyvin toteutettuna ruokailupalvelu voisi olla suosittu palvelumuoto ikääntyvien keskuudessa.

Kaavio 2.15 Maksuhalukkuus oman talon noutopisteestä noudettavasta lämpimästä kotiruoasta ikäryhmittäin

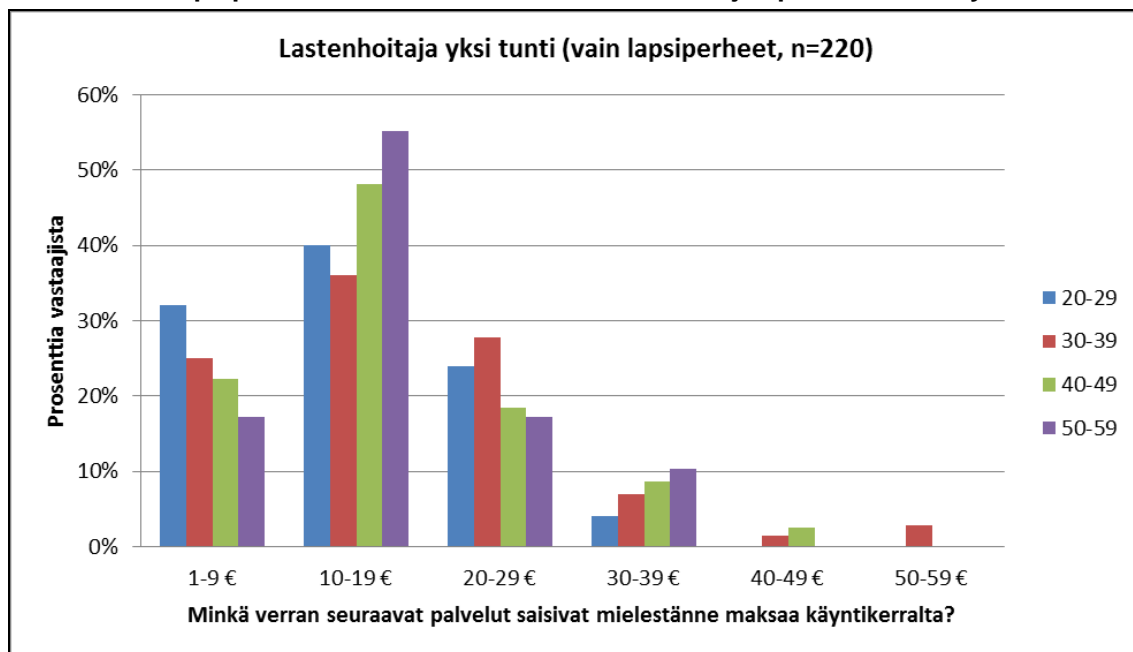

Nuoret alle kolmekymmentävuotiaat ovat useammin valmiita maksamaan lemmikinhoidosta tai ulkoiluttamisesta vähintään kymmenen euroa. Hieman yli 30 % vastanneista 20–29-vuotiaista olisi valmis maksamaan lemmikinhoidosta tai ulkoilutuksesta 10 € tai enemmän kerralta. Maksuhalukkuus lastenhoitajan palveluista kasvaa iän myötä, sillä alle kolmekymmentävuotiaat olivat valmiita maksamaan lastenhoitajasta kaikkein vähiten. Vain kahdella yli kuusikymmentävuotiaalla vastaajalla oli taloudessaan lapsia.

Kaavio 2.16 Maksuhalukkuus lemmikinhoidosta ja ulkoilutuksesta ikäryhmittäin

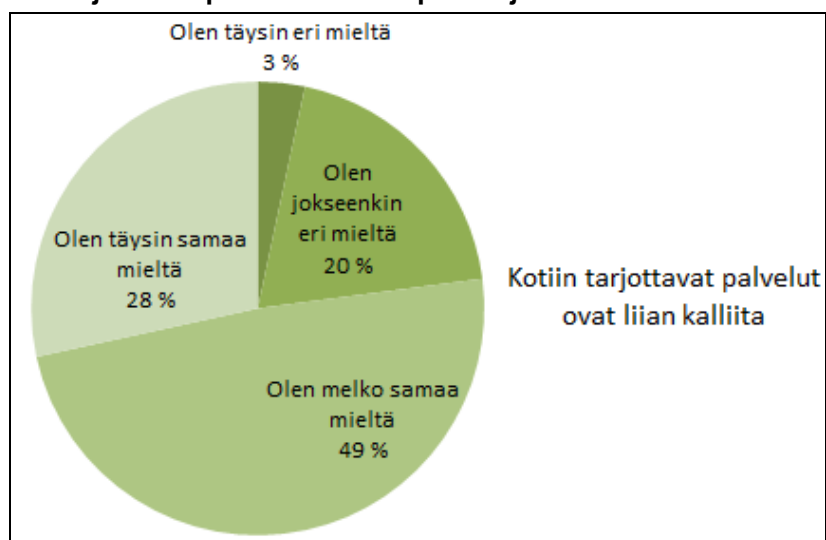

Kaavio 2.17 Lapsiperheiden maksuhalukkuus lastenhoitajan palveluista ikäryhmittäin

Kun vastaajilta kysyttiin heidän mielipidettään väittämään ”kotiin tarjottavat palvelut ovat liian kalliita”, suurin osa vastaajista oli väitteen kanssa vähintään melko samaa mieltä. Vain 23 % oli eri mieltä väittämän kanssa. Tämä mielipide on hiukan yllättävä, kun huomioidaan vastaajien maksuhalukkuus, joka kuitenkin on melko korkea ja melko lähellä palveluiden todellisia hintoja. Kotitalouden käytettävissä olevat tulot vaikuttavat näkemykseen palveluiden hinnasta, sillä 40 % vastaajista, jotka asuivat kotitaloudessa, jonka käytettävissä olevat tulot ovat 5300 € tai enemmän, olivat väitteen kanssa jokseenkin tai täysin eri mieltä.

Kaavio 2.18 Vastaajien mielipiteitä kotitalouspalvelujen hinnoista

Kotitalouspalveluja tuottavilla yrityksillä on todellisia haasteita sillä ainakin vastaajien mukaan tietoisuus palveluista on huono, 77 % pitää niitä liian kalliina ja joka viides vastaaja ei uskalla päästää palvelun tuottajaa kotiinsa.

2.5. Palveluista asumismuodon mukaan

Omakoti- ja rivitaloissa asuvat vastaajat käyttivät lähes kaikkia kysytyjä kodin palveluja useammin kuin kerrostaloissa asuvat. Esimerkiksi kodin siivouspalvelua käytti vähintään pari kertaa vuodessa noin 20 % omakoti- ja rivitaloissa asuvista ja vain noin 10 % kerrostaloissa asuvista vastaajista.

Ainut palvelu, jota kerrostaloissa asuvat käyttivät useammin, oli kotiin tilattavat lämpimät ateriat. Kerrostaloissa asuvista vastaajista noin 60 % tilaa kotiin lämpimiä aterioita vähintään pari kertaa vuodessa, kun omakoti- ja rivitaloissa asuvista yhtä usein lämpimiä aterioita tilaa 50 % vastaajista. Kerrostaloissa asuvat vastaajat olivat myös kiinnostuneempia tulevaisuudessa tilaamaan kotiin lämpimiä aterioita. Pientaloasujat olivat kuitenkin kiinnostuneempia lähes kaikkien muiden kodin palvelujen tilaamisesta tulevaisuudessa.

3. PALVELUJEN SISÄLTYTTÄMINEN VASTIKKEESEEN TAI VUOKRAAN

3.1. Liikuntapalvelut melko suosittuja

Kyselyn vastaajat eivät olleet kovin kiinnostuneita sisällyttämään palveluja maksamaansa vuokraan tai vastikkeeseen. Kysytyistä palveluista kuntosali tai liikuntatila asukkaiden käytössä oli suosituin, sillä 14,2 % vastaajista oli erittäin kiinnostunut sisällyttämään kuntosali- tai liikuntatilamaksun vuokraan tai vastikkeeseen. Toisaalta kuntosali tai liikuntatila asukkaiden käytössä oli palvelu, josta vastaajat olivat valmiita maksamaan kaikkein vähiten. Lähes 80 % kaikista vastaajista olisi valmis maksamaan asukkaiden käytössä olevasta kuntosalista tai liikuntatilasta 1-9 € käyntikerralta. Vain alle 40 % vastasi, ettei ole lainkaan kiinnostunut kuntosali- tai liikuntatilamaksun sisällyttämisestä vastikkeeseen. Kuntosalin kiinnostukseen vaikuttaa varmasti hyvin paljon se, onko vastaajalla kuntosalia tai liikuntakeskusta nykyisen asunnon lähellä tai onko hän tottunut suurten liikuntakeskusten käyttöä.

Kyselyyn vastanneista vain 41 henkilöllä oli tällä hetkellä kuntosali tai liikuntatila käytössään asunnon vastikkeeseen tai vuokraan sisältyen. Näistä noin puolet olivat vähintään hieman kiinnostuneita sisällyttämään kuntosalin kustannukset asumiskustannuksiin. Vastaavasti 458 vastaajaa 738 vastaajasta (62 %) ilmoitti, että heillä ei ole kuntosalia käytössään, mutta he olisivat vähintään hieman kiinnostuneita sisällyttämään kuntosalin kustannukset asumiskustannuksiinsa.

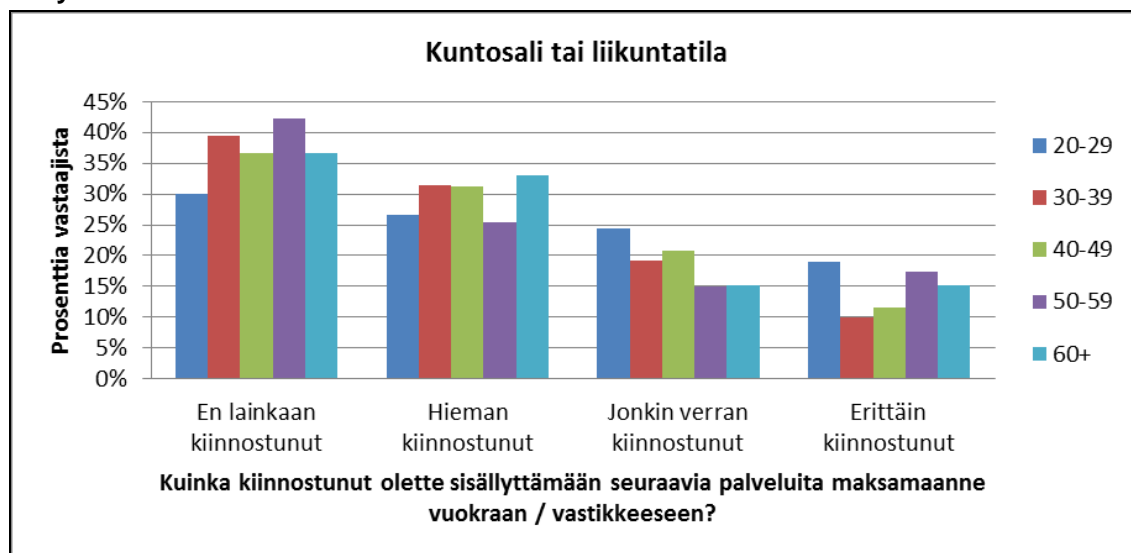
Kuntosalin jälkeen seuraavaksi suosituimpia palveluja, joita vastaajat olivat vähintään hieman kiinnostuneita sisällyttämään vastikkeeseen tai vuokraan olivat viikkosiivous (43,1 %), kodin pienet kunnostustyöt (44,4 %) ja internetin kautta tilattavien päivittäistavaroiden toimittaminen (41,4 %). Yli 40 %:n kiinnostukset palveluiden sisällyttämisestä vuokraan tai vastikkeeseen ovat todella suuria verrattuna nykyiseen palveluiden käyttöön. Paremmilla palvelujen tuottomalleilla käytölle näyttäisi olevan kysyntää. Palveluiden käyttö saattaisi lisääntyä, jos taloyhtiöissä olisi mahdollisuus tilata tiettyjä palveluita suoraan osana vastiketta. Viikkosiivous saattaisi kiinnostaa myös sijoitusasunnon omistajia, jos siivouksesta aiheutuva kulu olisi mahdollista saada takaisin ainakin osittain osana vuokraa ja ammattisiivoaja varmistaisi viikoittain, että sijoitusasunto säilyy hyvässä kunnossa.

3.2. Kiinnostus ikäryhmittäin tarkasteltuna

Nuoret alle kolmekymmentävuotiaat olivat useammin kiinnostuneita maksamaan vuokrassa tai vastikkeessa kuntosali- tai liikuntatilamaksua. 70 % kaikista alle

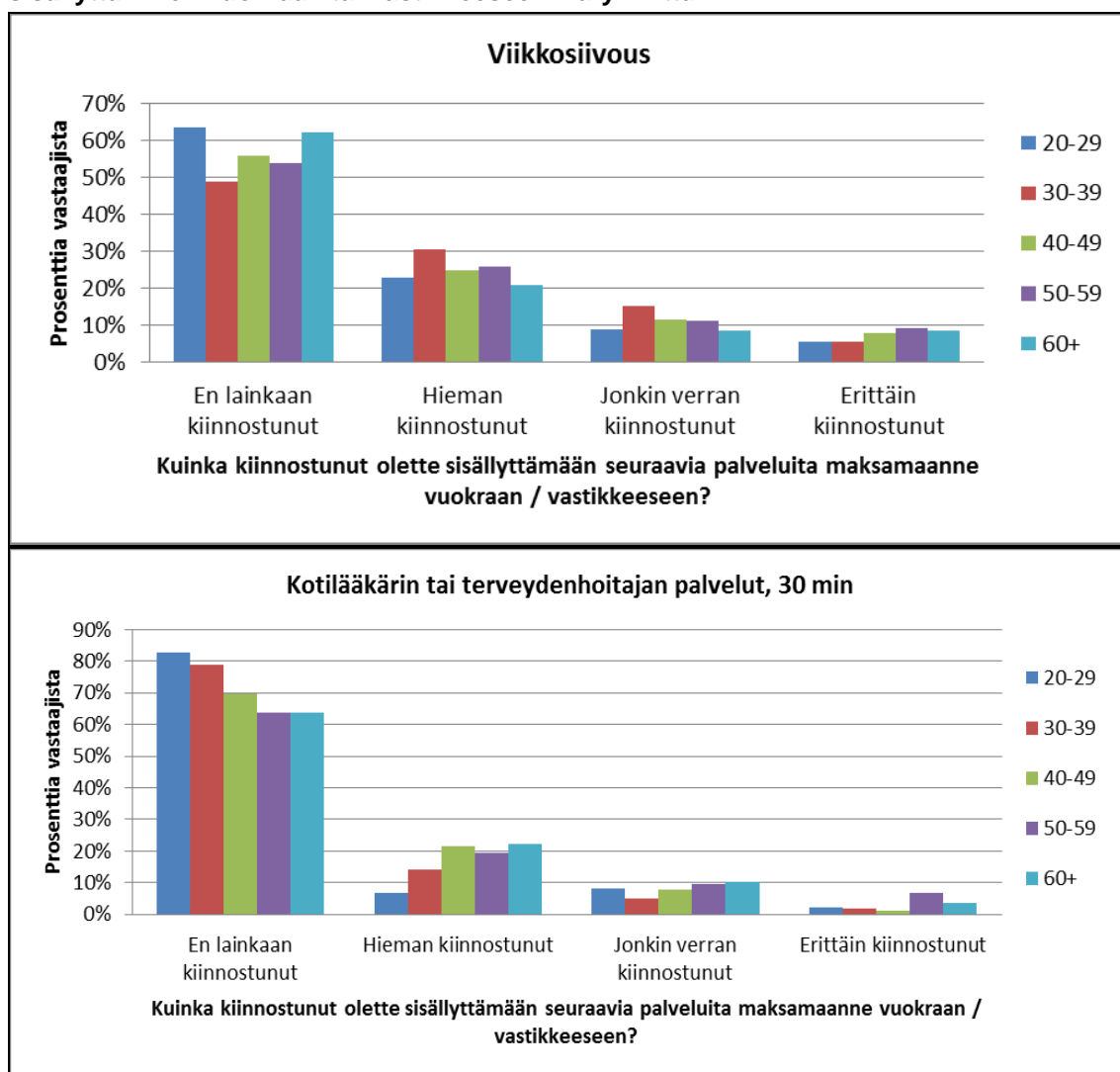
kolmekymmentävuotiaista oli vähintäänkin hieman kiinnostuneita kuntosali- tai liikuntatilamaksun sisällyttämisestä vuokraan tai vastikkeeseen. Aihe on ehdottomasti lisätarkastelun arvoinen. Kuntosalin investointikustannus voi olla useita kymmeniä tuhansia euroja, joten yksi ratkaisu voisi olla lähikuntosali, joka olisi käytössä pienelle naapurustolle. Jos talo- tai naapurustokohtaiset liikuntatilat lisääisivät ihmisten liikkumista, olisi kyseessä koko kansanterveyden kannalta merkittävä asia. Talokohtaisille kuntosaleille saattaisi olla löydettävissä myös yrittäjiä, jos taloyhtiö tarjoaisi tiloja käyttöön edullisella vuokralla ja kuntosali olisi asukkaiden vapaassa käytössä, näin asukkailla olisi mahdollisuus käyttää ammattimaisesti hoidettua kuntosalia edullisesti. Yli kuusikymmentävuotiaat olivat valmiita maksamaan asukkaiden käytössä olevasta kuntosalista tai liikuntatilasta hieman muita enemmän. Tämä voi johtua siitä, että vanhemmat henkilöt eivät ole tottuneet käyttämään isojen liikuntakeskusten palveluja ja suosisivat mieluummin lähellä olevia pieniä saleja. Monien ikääntyville suunnattujen asuintalojen yhteydessä toimiikin joko kaupallinen kuntosali tai asukkaiden käytössä on oma, pieni kuntosali.

Kaavio 3.1 Kuntosali- tai liikuntatilamaksun sisällyttäminen vuokraan tai vastikkeeseen ikäryhmittäin

Viikkosiivouksen sisällyttäminen vastikkeeseen tai vuokraan kiinnosti kaikkein eniten 30 – 59 -vuotiaita. 30–39 –vuotiaista yli 50 % oli vähintäänkin hieman kiinnostuneita sisällyttämään viikkosiivouksen vuokraan tai vastikkeeseen. Kotilääkärin tai terveydenhoitajan palvelut vastikkeessa tai vuokrassa kiinnosti eniten vanhempia vastaajia, joskin yleinen kiinnostus oli melko vähäistä.

Kaavio 3.2 Viikkosiivouksen, kotilääkärin tai terveydenhoitajan palveluiden sisällyttäminen vuokraan tai vastikkeeseen ikäryhmittäin

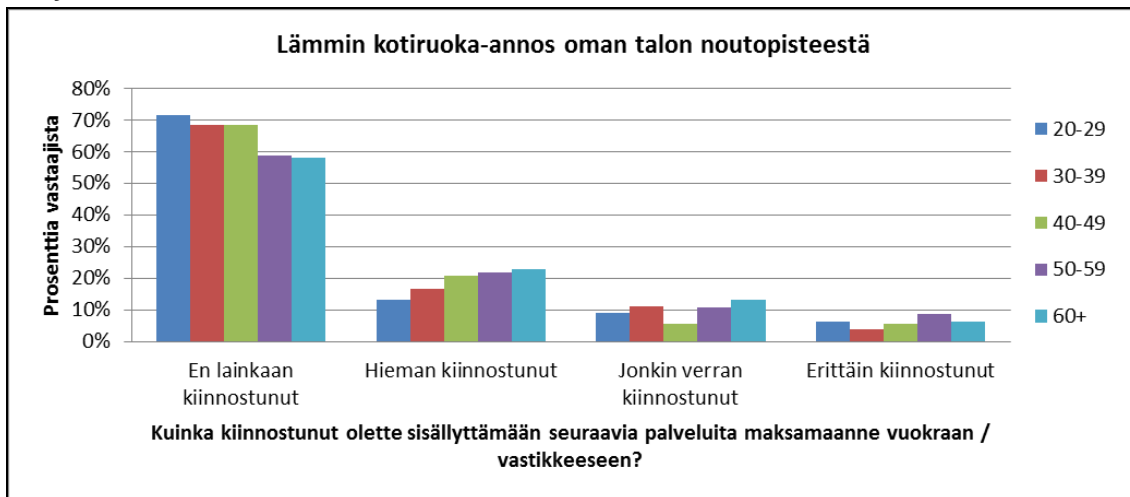

Ikä nosti keskimäärin vastaajien halukkuutta sisällyttää palveluita vastikkeisiin tai vuokriin. Tähän voi olla useita syitä, ikä tuo usein turvaa omaan talouteen, kun asuntolaina on ehkä jo maksettu ja tulot ovat usein suuremmat kuin nuorilla. Tässä täytyy kuitenkin ottaa huomioon, että ALMA-kyselyyn ei vastannut kuin muutama yli 70-vuotias. Vastaajista puuttuvat siis pienituloiset eläkeläiset. Oman talouden vakaa tilanne mahdollistaa palveluiden sisällyttämisen vuokraan tai vastikkeeseen, vaikka tarve niiden käytöstä voi olla epävarmaa. Nuorilla on usein pienemmät tai epävarmemmat tulot, joten vuokran tai vastikkeen tyyliset kiinteät kuukausittaiset menot halutaan todennäköisesti pitää mahdollisimman matalina ja palveluita halutaan ostaa aina erikseen kun niitä mahdollisesti tarvitaan.

Ikääntyville suunnattujen talojen yhteydessä oleville lounasravintoloille näyttää tämänkin kyselyn mukaan olevan kysyntää, sillä yli kuusikymmentävuotiaista yli 40 % on vähintään hieman kiinnostunut sisällyttämään lämpimän ruoan vastikkeeseen tai vuokraan. Toisaalta vain 6,1 % yli kuusikymmentävuotiaista on erittäin kiinnostunut sisällyttämään lämpimän kotiruoka-annoksen vuokraan tai vastikkeeseen. Ehkä ruoan

sisällyttäminen asunnon kustannuksiin ei kuitenkaan ole paras mahdollinen vaihtoehto ikääntyville, sillä se tekee asumisesta enemmän laitosmaista. Tyvimaan (2010) väitöstudion mukaan senioritaloissa asuneet ikääntyvät pitävät ruokapalvelun mieluummin pienenä luksuksena kuin laitosmaisena ruokailuna. Haastattelussa kävi ilmi, että moni asukas haki kahvilasta ruokaa kotiinsa ja halusi kuitenkin ruokailla itse rauhassa ja mahdollisesti laittaa itse jotain lisuketta ruualle.

Kaavio 3.3 Maksuhalukkuus lämpimän kotiruoan noutomahdollisuudesta omassa talossa ikäryhmittäin

4. ENNAKOITU PALVELUIDEN KÄYTTÖ KYMMENEN VUODEN PÄÄSTÄ

4.1. Siivous ja kodinkunnostus kiinnostavat eniten

Osana kyselyä vastaajilta tiedusteltiin mitä kodin palveluita vastaajat olisivat kiinnostuneita käyttämään tulevaisuudessa, noin kymmenen vuoden päästä. Siivous kiinnosti kaikkien eniten, sillä lähes 78 % kaikista vastaajista oli vähintään hieman kiinnostunut käyttämään kodin siivouspalveluja tulevaisuudessa. Seuraavaksi suosituin palvelu oli kodin pienet kunnostustyöt, jonka käytöstä oli vähintään hieman kiinnostuneita 73,0 % kaikista vastaajista.

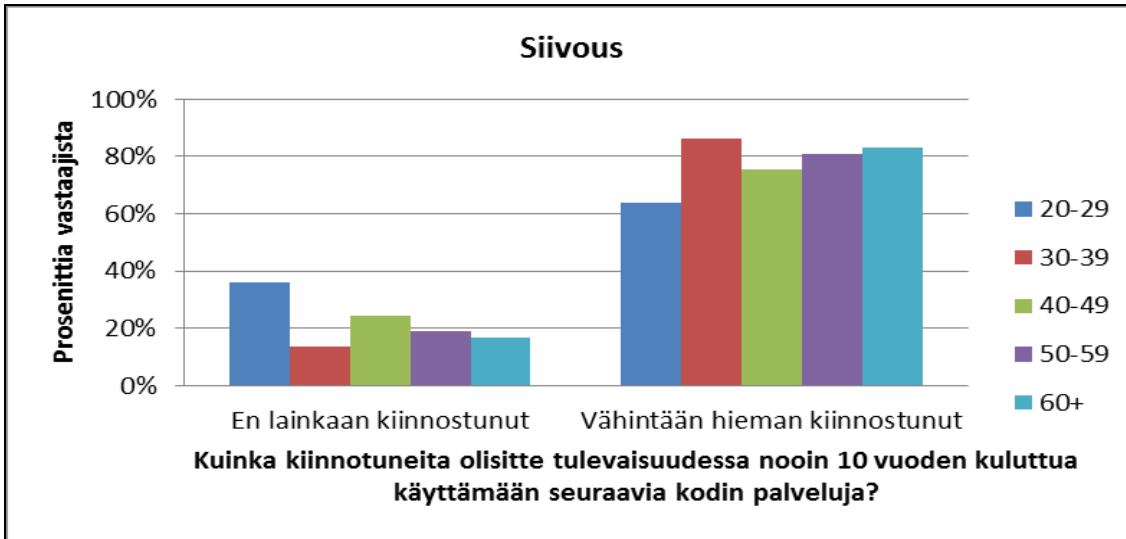
Vastaajat olivat myös kiinnostuneita kotiin toimitettavista lämpimistä aterioista ja tavarankuljetuspalveluista. Kotiin toimitettavat lämpimät ateriat kiinnostivat vähintäänkin hieman 71,8 % vastaajista. Tavarankuljetuspalveluista ei ollut lainkaan kiinnostunut 30,7 % vastaajista, joten lähes 70 % oli vähintään hieman kiinnostunut tästä palvelusta.

Kaikki kysytyt palvelut kiinnostivat merkittävää osaa vastaajista, sillä kaikkein vähiten vastaajia kiinnostaneet palvelut (kauneudenhoito, rengaspalvelu ja pesulapalvelut kotoa noudettuna) kiinnostivat vähintään 35 % vastaajista. Kyselyn perusteella vaikuttaa, että kodin palvelujen kysyntä tulee lisääntymään seuraavan kymmenen vuoden aikana, Esimerkiksi siivouspalveluja käyttää tällä hetkellä vain vähän reilu 10 % vastaajista, joten alalla on ehdottomasti kasvupotentiaalia. Pullonkaulaksi voi muodostua työvoiman saatavuus. Toistaiseksi ei ole myöskään varmuutta kuinka kotitalousvähennysoikeuden pienentäminen vaikuttaa palveluiden käyttöön.

4.2. Palvelujen käyttö tulevaisuudessa ikäluokittain

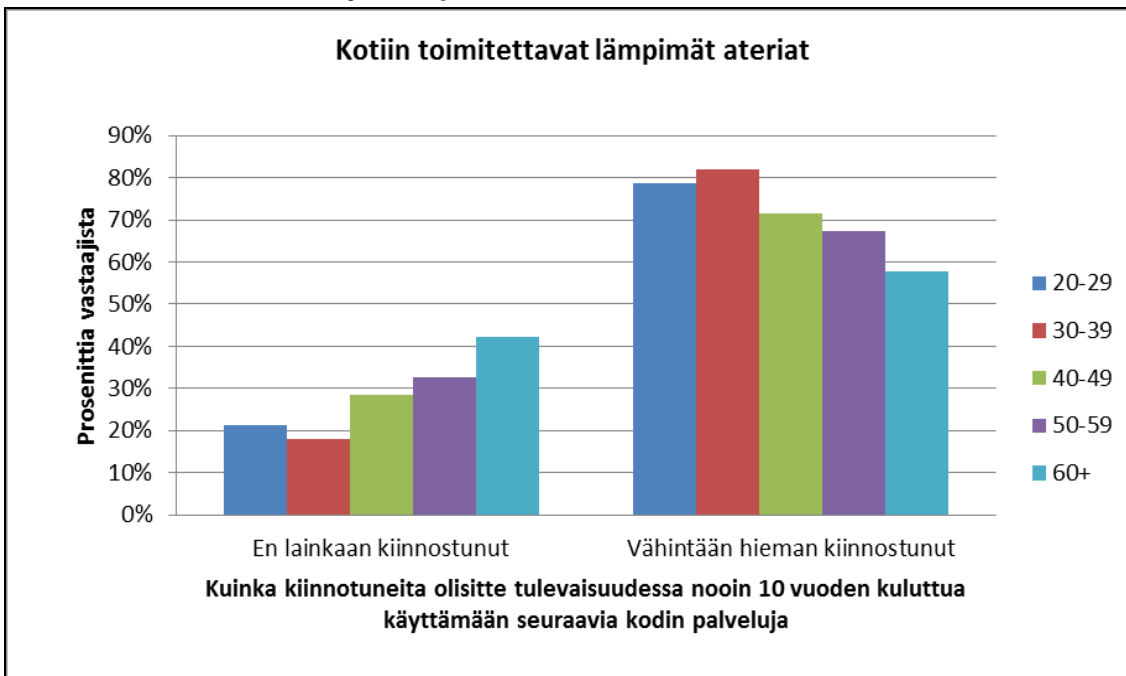
Ikä vaikutti jonkin verran nostavasti kiinnostukseen ostaa kodin palveluita tulevaisuudessa. Kotiin toimitettavia lämpimiä aterioita lukuunottamatta vanhemmat vastaajat olivat kiinnostuneempia käyttämään kodin palveluja tulevaisuudessa. Alle kolmekymmentävuotiailla kiinnostus on selvästi muita vähäisempää, mutta kiinnostus kasvaa selvästi iän myötä.

Kaavio 4.1 Kiinnostus siivouspalvelua kohtaan tulevaisuudessa

Kotiin toimitettavien lämpimät ateriat kiinnostivat useammin alle kolmekymmentävuotiaita vastaajia. Tilasto on mielenkiintoinen, sillä vanhemmat vastaajat olivat kiinnostuneita oman talon noutopisteestä noudettavasta kotiruoasta, mutta eivät kotiin toimitettavasta ruoasta. Kotiin toimitettava ruoka yhdistetään mahdollisesti pelkästään pizzaan, sillä pizzaryittäjät tarjoavat kotiinkuljetuksia muita ravintoloita useammin. Toinen syy ikääntyneiden pieneen kiinnostukseen voi olla mielikuva kotiin toimitettavien ruokien heikosta laadusta tai laitosmaisuudesta.

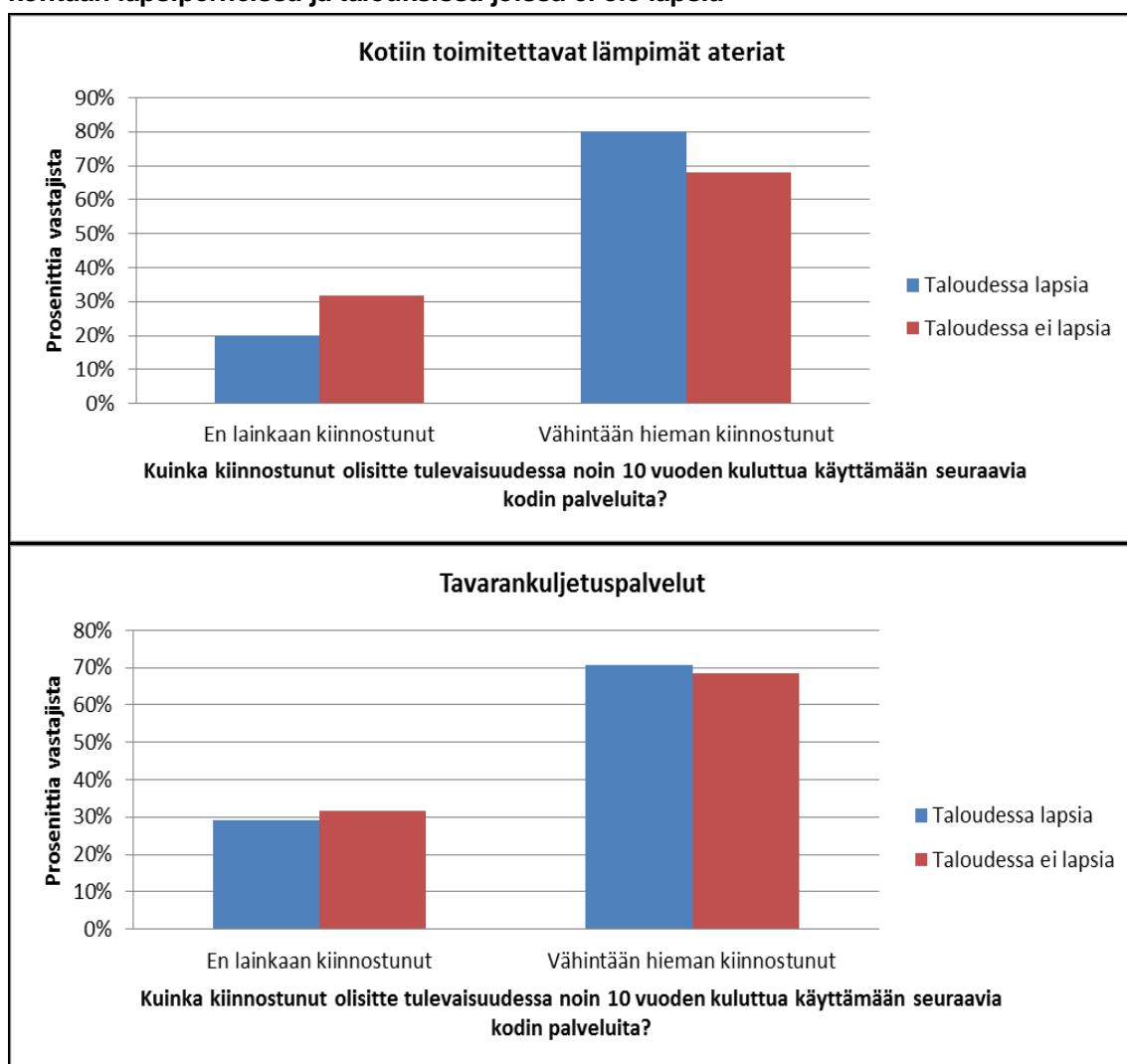
Kaavio 4.2 Kotiin toimitettujen lämpimien ruokien tilaamisen kiinnostus tulevaisuudessa

4.3. Lapsiperheet

Lapsiperheet olivat hieman useammin kiinnostuneita käyttämään kodin palveluja tulevaisuudessa, kuin talouden joissa ei ole lapsia. Suurimmat erot olivat lämpimien aterioiden kotiin toimittamisessa, joita lapsiperheet olivat huomattavasti useammin kiinnostuneita tilaamaan tulevaisuudessa. Lapsiperheet olivat kiinnostuneempia myös tavarankuljetuspalveluista ja kodin pienistä kunnostustöistä, joskin ero oli huomattavasti pienempi. Ruoan kotiin toimittaminen lapsiperheille muodostaa mielenkiintoisen palvelumuodon, sillä tilattavat määrät voivat usein olla suuria.

Kaavio 4.3 Kiinnostus kotiin tilattavia lämpimiä aterioita ja tavarankuljetuspalveluita kohtaan lapsiperheissä ja talouksissa joissa ei ole lapsia

4.4. Tulot

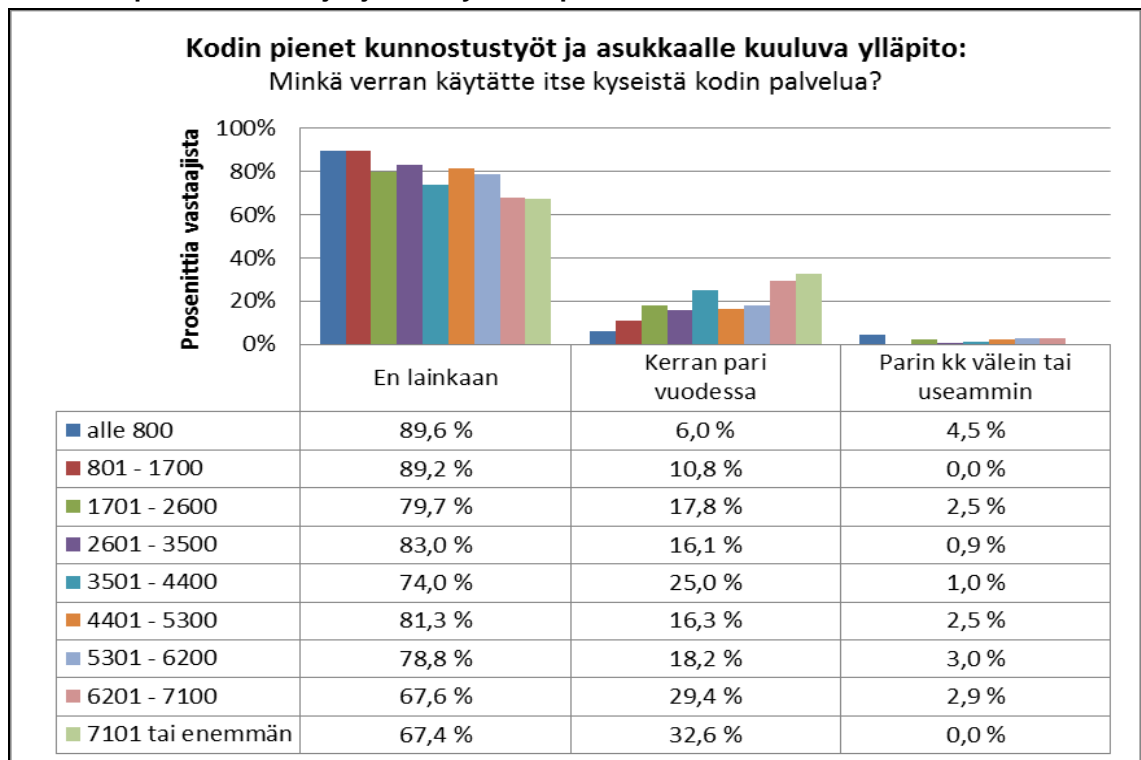
Tulot vaikuttivat voimakkaasti kiinnostukseen kodin palveluita kohtaan. Tulot ja kiinnostus korreloivat jokaisessa kysytyssä palvelussa positiivisesti, eli mitä suuremmat tulot kotitaloudella oli käytettävissä sitä kiinnostuneempia vastaajat olivat käyttämään kodin palveluita tulevaisuudessa. Eniten, eli yli 7100 €, kuussa tienaavista kotitalouksista 92,4 % oli vähintään hieman kiinnostunut käyttämään kodin

siivouspalveluita tulevaisuudessa. Merkillepantavaa on kuitenkin myös pienempituloisten (2600 – 5300) suuri kiinnostus kodin siivouspalveluita kohtaan. Tässä tuloluokassa noin 80 % kaikista vastaajista oli vähintään hieman kiinnostunut käyttämään kodin siivouspalveluja tulevaisuudessa. Liitteenä on kuvaajia tulojen vaikutuksista kotitalouspalveluiden käyttöön.

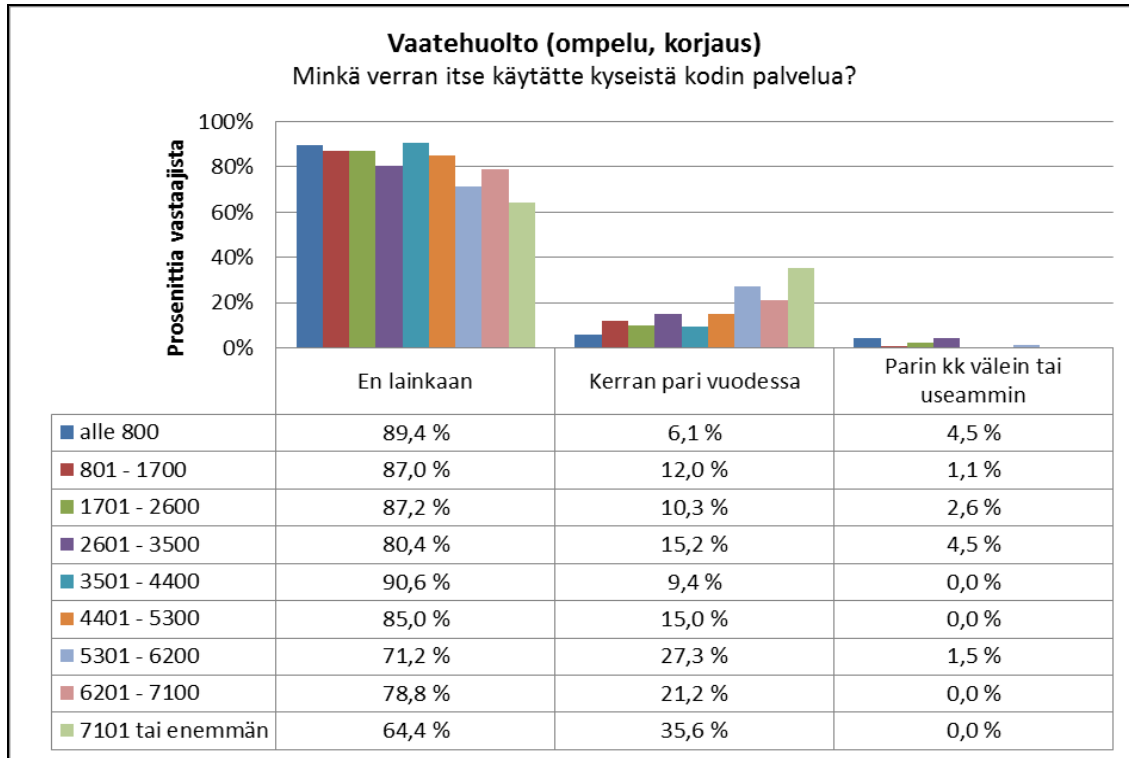
LIITETAULUKOT

Kotitalouspalveluiden käyttö, maksuhalukkuus ja kiinnostus palveluiden käyttöön tulevaisuudessa tuloluokittain:

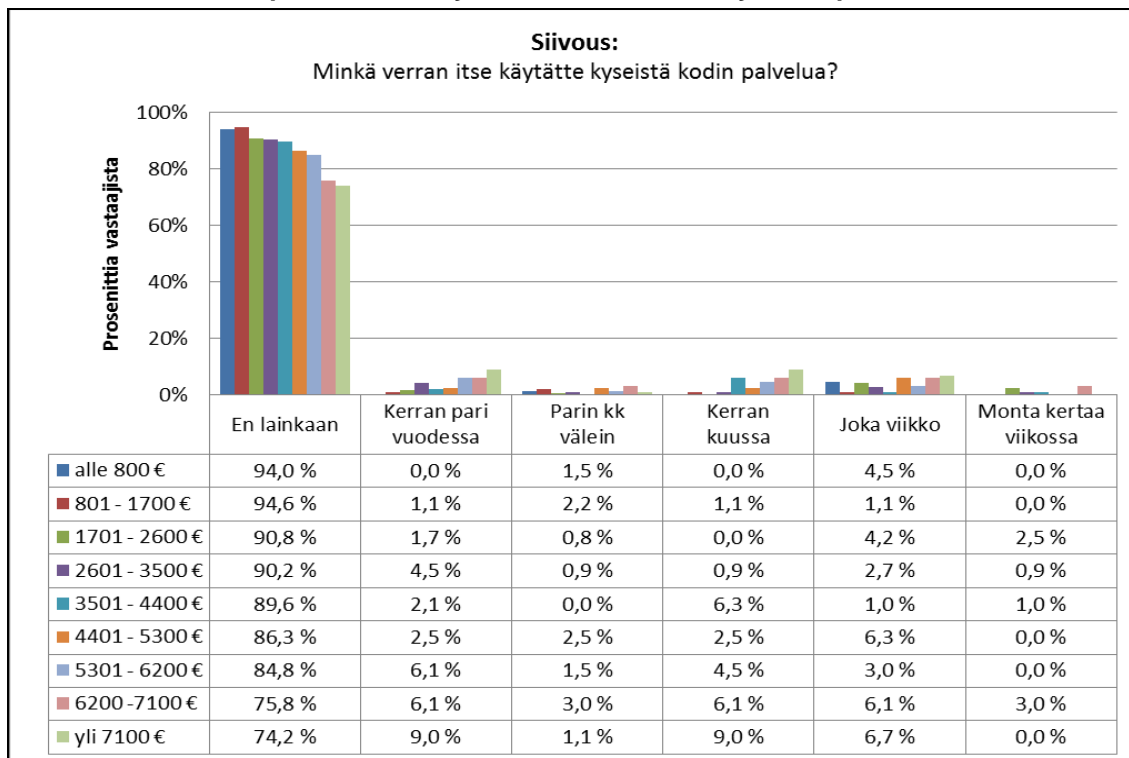
Liitekaavio 1 Kodin pienten kunnostustyöiden ja asukkaalle kuuluva ylläpidon ostaminen kotitalouspalveluiden tarjoajalta on yleisempää suurituloisten keskuudessa

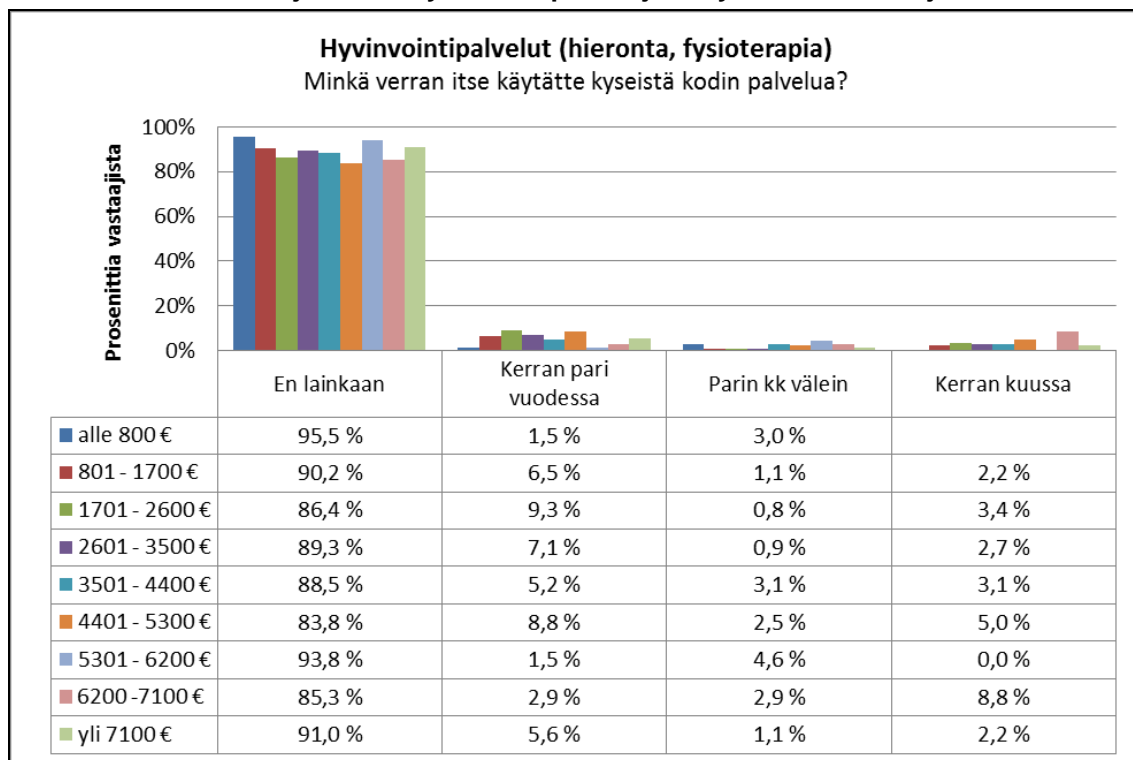
Liitekaavio 2 Vaatehuoltopalvelun käyttäminen tuloluokittain

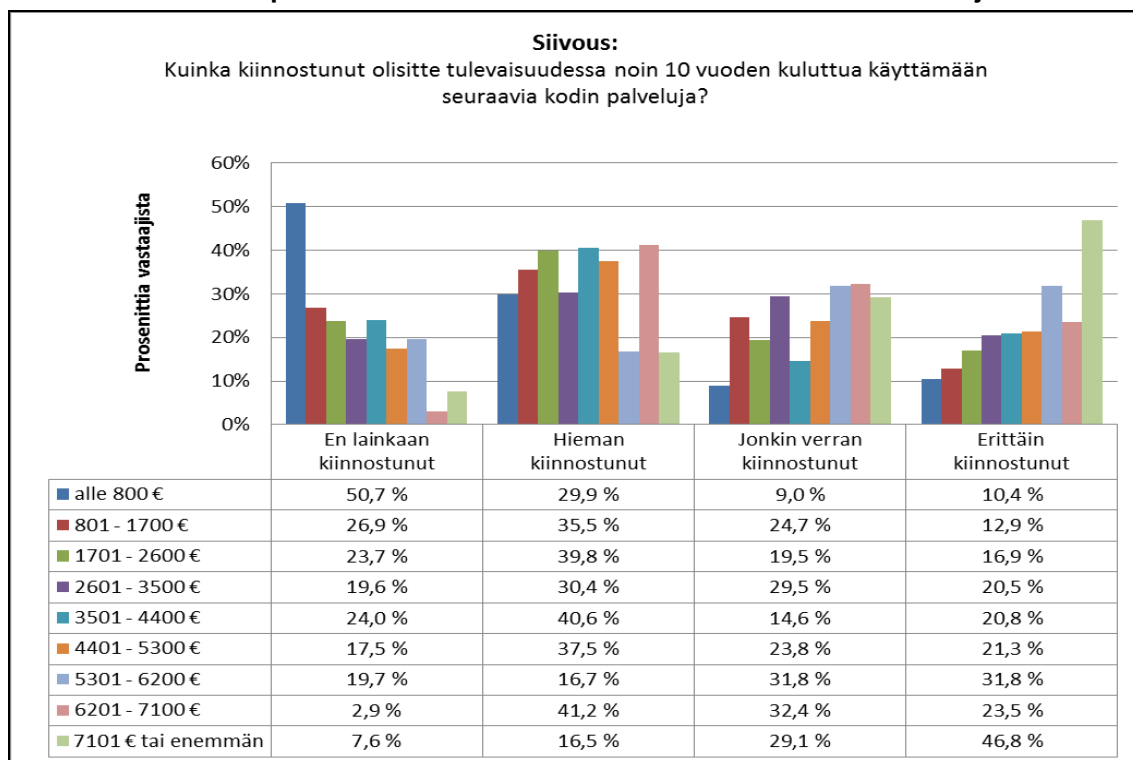
Liitekaavio 3 Siivouspalveluiden käyttö on huomattavasti yleisempää suurituloisilla

Liitekaavio 4 Kotiin tarjottavien hyvinvointipalvelujen käytössä ei ole eroja tuloluokittain

Liitekaavio 5 Siivouspalvelut kiinnostivat ainakin hieman suurta osaa vastaajista

LÄHTEET

Bansal, H.S. & Voyer P.A. (2000). Word-of-Mouth Processes within a Services Purchase Decision Context. *Journal of Service Research*, 3: 166.

Juntto, A. (2007). *Suomalaisten asumistoiveet ja mahdollisuudet. Tulot ja kulutus 2007*. Tilastokeskus.

Mäkinen K., Randell M., Karjalainen R., Meuronen T., Kukkonen. H & Lehikoinen M. (2011). *Laadukkaan asumisen Helsinki. Maankäytön ja asumisen toteutusohjelma 2008–2017. Seurantatieto 2011*. Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus. Helsinki.

Päivinen, J., Saarikoski, P. & Virrankoski, L. (2004). *Elämänkaarikortteli – Kohti sosiaalisesti kestävästä asumista ja kaupunkielämästä*. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Asunnot ja asuinolot [verkkojulkaisu]. ISSN=1798-6745. (2010). Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 19.8.2011]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/asas/2010/asas_2010_2011-05-24_tie_001_fi.html.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Asuntojen hinnat [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-3880. 2. vuosineljännes (2011). Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 10.8.2011]. Saantitapa: http://www.stat.fi/til/ashi/2011/02/ashi_2011_02_2011-07-29_tie_001_fi.html.

Tyvimaa, T. (2010). *Developing and Investing in Senior Houses in Finland; Seniors' preferences and investors' insights*. Tampereen teknillinen yliopisto.

Tyvimaa, T. & Kananen, J. (2011). *Suomalaisten asunnon hankinta ja asumisviihtyvyyden tutkimus*. Tampereen teknillinen yliopisto.

Tampereen teknillinen yliopisto
PL 527
33101 Tampere

Tampere University of Technology
P.O.B. 527
FI-33101 Tampere, Finland